

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIV.

V. Ljubljani, 2. julija 1942-XX.

Štev. 23 (659)

Danes:

TUDI LUCIJA NI OD MUH!

Naš novi roman

(Gl. str. 2 in 3)

Ni bolj praznega človeka od
tistega, ki je sam sebe poln.

Slovenski rek

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izšla ob četrtkih. Uredništvo in
uprava v Ljubljani, Maklošičeva 14/III.
Poštni predal št. 345. Telefon št. 33.32.
— Račun poštne branilnice v Ljubljani
št. 15.393. — Kopirsov ne vračamo,
nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti 2 liri v znamkah.

NAROČNINA

1/2 leta 10 lir, 3/4 leta 20 lir,
vse leto 40 lir. V tujini
64 lir na leto. — Naročnine
je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostopna petlinna vrsta
ali njen prostor (višina 3 mm in širina
55 mm) 7 lir; v oglasnem delu 4.50 lire.
V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. —
Notice: vrstica 7 lir, Mali oglasi:
beseda 0.50 lire. Oglasi davek povsod
se posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

ČETE OSI ZASEDLE TRDNJAVO MARSO MATRUH

Drugi letalski in kopenski uspehi

Glavni Stan italijanskih Oboroženih
Sil objavlja 737. vojno poročilo:

Krajevno delovanje naših prednjih
oddelkov na libijsko-egiptovski meji.
Po zadnjem čiščenju v tobruškem
predelu je število ujetnikov naraslo
na 33.000.

Nad Pantellerijo so naši lovci pre-
stregli sovražno številno močnejšo
skupino in so med zmagovitimi dvo-
boji sestrelili tri »Blenheim«, sami
pa niso imeli izgub.

Letalstvo osi je bombardiralo leta-
lišče v La Venezii in Luki: naši lovci,
ki so spremljali bombnike, so v letalski
bitki sestrelili osem »Spitfireov«.
Eno naše letalo se ni vrnilo.

Glavni Stan italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 23. junija naslednje 738.
vojno poročilo:

Oborožene sile osi so po uničenju
odpora preostalih enot 8. britanske
armade ob libijsko-egiptovski meji in
po zasedbi trdnjav Capuzzo, Soluma
in Halfaie nadaljevale zasledovanje
sovražnika, ki je na umiku proti
vzhodu.

Zasedeno je bilo mesto Sidi el Ba-
rani in preokrajeno področje južno od
tega kraja. Eskadre bombnikov so
bombardirale vojaške naprave v Mar-
so Matruhu. Nemški lovci so sestrelili
tri sovražna letala.

Letalski napad na Bengazi je po-
vzročil nekaj škode, nekaj ljudi pa je
bilo ranjenih. Angleško letalo, ki ga
je zadelo protiletalska obramba, je
padlo v plamenih na zemljo.

Letališči pri Luki in Mikabi so po-
novno bombardirali in povzročili znat-
ne požare. Tri naša letala se niso
vrnila na oporišče.

V vzhodnem Sredozemlju so naša
letala napadla konvoj in poškodovala
z bombami en parnik navzile živahni
reakcije spremljevalnih ladij.

Na Atlantiku je naša podmornica
pod poveljstvom korvetnega kapitana
Luigia Longanesia Cattania potopila
oborožen parnik (8000 ton) in motorno
ladjo (5500 ton). Neka druga pod-
mornica pod poveljstvom fregatnega
poročnika Cianfranca Gazzane je po-
topila 6000tonski parnik.

Glavni Stan italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 26. junija naslednje 739.
vojno poročilo:

Čete osi, ki pritiskajo na sovražni-
ka, nadaljujejo svoje prodiranje proti
vzhodu.

Glavni Stan italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 27. junija naslednje 760.
vojno poročilo:

V Egiptu so italijansko-nemške mo-
torizirane sile prišle v stik z obram-

bami zavarovanega področja pred
Marso Matruhom.

Letalstvo osi, ki se je živahno uve-
ljavljalo s podpiranjem napredujočih
čet, je izvajalo večeraj enega izmed
svojih najbolj sijajnih uspehov. Med
silovitimi in ponovnimi spopadi s so-
vražnimi bombnimi in lovskimi skupi-
nami so sestrelili 43 britanskih letal,
medtem ko se je nadaljevalo letalo, ki
ga je zadelo protiletalsko topništvo
naše velike pomorske enote, zrušilo
v plamenih.

Skupine bombnikov so z vidnim
uspehom podnevi in ponoči napadle
letališče na Malti. V dvo bojih s so-
vražnimi lovci so naši spremljevalni
lovci uničili 3 sovražna letala.

Uradno vojno poročilo št. 761 pravi:

Včeraj so oddelki osi napredovali
juževzhodno od Marso Matruha ter
kajih 30 km vzhodno od tega kraja
dosegli obrežno cesto. Zajeli so nekaj
sto ujetnikov, uničili nekaj desetih
oklepnih voz ter več baterij.

Naši bombniki so zadeli vrste avto-
mobilskih vozil ter prometne vozle v
nasprotnikovem zaledju.

V letalskih dvo bojih kaže, da so
nemški lovci uničili pet sovražnikovih
letal.

Od nastopov dne 26. in 27. junija se
3 naša letala niso vrnila. Neko posad-
ko je rešil naš protipodmorniški čoln.

V Sicilskem prelivu so naši lovci
takoj prestregli 6 angleških letal tipa
»Spitfire«, ki so skušali napasti neko
pomozno vodno letalo ter dve v plame-
nih sestrelili. Na vzhodnem delu
Sredozemskega morja so naši letalski
torpedniki zadeli neki 5000 tonski
parnik.

Glavni Stan italijanskih Oboroženih
Sil je objavil dne 29. junija naslednje
762. vojno poročilo:

Davi smo zavzeli Marso Matruh. Po
zlezu odpora sovražnih oklepovih sil
juževzhodno od trdnjave napredujejo
motorizirane enote Osi naprej proti
vzhodu. V teku hudih večerajšnjih
bojev in ob zasedbi trdnjave smo za-
jeli več kot 6000 ujetnikov, uničili ali
zajeli 38 tankov, veliko število topov
in motornih vozil.

Letalstvo je silno sodelovalo pri
operacijah na kopnem, bombardirali
in obstreljevali s strojnimi strelami
tudi skladišča vojnih potrebščin in motorna
vozila. Dva parnika smo zadeli v pri-
stanišču Marso Matruha in enega iz-
med njih zažgali. V letalskih borbah
smo sestrelili 16 angleških letal.

Italijanska in nemška letala so na-
padla oporišči Lucco in Micabba.

je nato izročil v imenu naroda poča-
stitve junakom, ki so se s hrabrostjo
izkazali. Izstopil je iz vlaka in se v
avtomobilu odpeljal na letališče s Taj-
nikom Stranke ter tajnikom v mornari-
škem in letalskem ministstvu. Sed-
el je poleg pilota in letalo je odle-
telo z letališča ob 8.55. Leteli so z
zapadne točke polotoka do obširnega
zaliva. Kazali so se obrisi obale, ki se
dviga gorata proti notranjosti. Prele-
teli Stilo, ki je draga Italijanom in
jih spominja, kako je bila premagana
v prvi bitki angleška mornarica v po-
letju 1941 od njihove mornarice. Morje
v zalivu je mirno in samo lahek ve-
ter je pihal nad njim kakor prej ta-
dan na Tirenem morju med Sicilijo
in Sardinijo.

Letalo, ki ga je pilotiral Duce, je
pristalo ob 10.30. Ob izstopu iz letala
so Duceja sprejeli šef glavnega stana,
podpoveljnik glavnega stana vojske,
admiral poveljnik pomorskega okraja,
poveljnik letalskega področja, prefekt
in zvezni tajnik pokrajine. Duceja je
pozdravil tudi general v. Rintelen,
nemški vojaški ataše v Rimu. Duce je
pregledal postrojene sile, med kate-
rimi so bili tudi oddelki nemških le-
talcev. Sledile so mu visoke osebnosti,
ki so ga sprejele, nato pa se je Duce
z avtomobilom odpeljal na obširno
vežbališče. Tu se je vadih bataljon v
popolni bojni opremi in opremljen s
posebnim orožjem. Duce je z zanimi-
njem sledil vajam. Kmalu nato je Du-
ce dospel samo ob spremstvu Tajnika
Stranke in tajnika v letalskem mi-
niststvu do letalskega pristanišča. Po
nazgledu pregledu sil v letalskem pri-
stanišču, ki so izkazale čisti, je Duce
stopil na motorni čoln.

Ob strani velike boje ladije se je
Duceje motorni čoln ustavil. Na vrhu
tega jeklenege kolosa sta vibrirali bo-
na zastava in Ducejeva zastava. Na
ladiji je bil Duce sprejet z vsemi čast-
mi; posadka je bila postrojena v štiri-
kotu z zastopstvi vseh drugih enot,
ki so 14. junija z odločno intervencijo
prisilile angleško mornarico, da se
je naglo vrnila nazaj. Po ogledu
postrojenih sil se je Duce postavil na
podob ob vznožju velikega stolpa, iz
katerega molilo čevri treh velikih to-
pov. Navzoči so bili poveljniki mornari-
ce in drugi admirali. Duce je nago-
voril oficirje, podoficirje in posadke
vseh pomorskih sil, izražajoč svoje za-
dovoljstvo, da se nahaja med njimi na
tej ladiji. Omenil je, da je vojna, ki se

vodi na morju, vojna, v kateri mora
zmagati predvsem mornarica zlasti za-
to, ker ima mornarica za tekmeča
angleško mornarico.

Takoj po Ducejevih besedah so raz-
delili odlikovanja.

Duce je odšel z ladje ob 14. po-
zdravljen z enakimi častmi kakor ob
prihodu. Mornarji so ga zopet navdu-
šeno pozdravljali.

Na zadnji letalski etapi tega dneva
je dospel Duce na tem razgibanem
potovanju na neko drugo letališče. Ob
14.55 je Duce odletel in preletel okrog
250 km v mani kot eni uri. Letalo se
je moralo dvigniti v višino 2500 me-
trov, da je preletelo Lukanske Ape-
nine. Letenje so oteževali tudi obla-
ki nad vrhovi gora in nevihte.

Letalo se je spustilo na nekem le-
tališču, kjer so Duceja sprejeli za-
stopniki civilnih in vojaških oblasti
ter armadni poveljniki Bergamski voi-
voda. Med letimi, ki so izkazale čast,
je bilo tudi zastopstvo nemških ofi-
cirjev. Avtomobili so se napotili na-
glo proti kolodvoru. Prebivalstvo je
navdušeno pozdravljalo nenadno do-
slega Duceja, ki se je vozil mimo. Na-
to so bile počastne posadke velike
bitke. Duce si je ogledal slavne boje
ladije, ki so se junaško izkazale v
borbi s sovražnikom na morju. Po-
sadke so poslušale s ponosom visoko
pohvalo Duceja in njegove besede o
zgodovinski važnosti zmage. Duce je
omnil, da so posadke 7. divizije do-
segle to, kar smatra vsak borec, vreden
tega imena, za privilegij v svo-
jem življenju, to je borba in zmaga v
veliki bitki. Kar ste videli, je rekel
Duce, bo ostalo neizbrisno v vašem
spominu. Potopili ste sovražne ladije,
zažgali ste jih kakor velike grmade
na morju. Prispevali ste stran slave
k zgodovini italijanske mornarice.

Duce je odlikoval le junake in pri-
pel na prvi 182 odlikovancem 27 sre-
brnih kolajn, 4 bronastih in 111 vol-
nih križev.

Na tem potovanju, ki je trajalo 37
ur, se je Duce, čeprav je bil odsoten
iz Rima, vendar še vedno bavil z za-
devami naroda. Preletel je 1800 km
in sam pilotiral trimotorno letalo nad
Tireniskim in Jonskim morjem; nad
Apenini: 7krat je startal in pristal
in sicer petkrat v enem dnevu. Duce
je ob teh vojaških slavnostih lastno-
ročno prišel na prvi odlikovanja 1257
hrabrim borecem Italije.

Ustanovitev Pokrajinskega korporacijskega sveta v Ljubljani

Visoki Komisar za Ljubljansko po-
krajino je izdal naslednjo naredbo:

Clen 1. Ustanovi se s sedežem v
Ljubljani: Pokrajinski korporacijski
svet; Pokrajinski korporacijski urad.

Clen 2. Pokrajinski korporacijski
svet zastopa enotno in povsem koristi
gospodarskih strokovnjakov in varu-
je in pospešuje njih vzpostavitev in
razvoj skladno s splošnimi državnimi
kriteriji.

Svet je javna ustanova s svojstvom
pravne osebe, podrejena neposredno
Visokemu Komisaratu, čigar posveto-
valni in izvršilni organ je v gospo-
darskih in socialnih zadevah.

Clen 3. Pokrajinski korporacijski
urad je urad Visokega Komisarata in
posluje tudi kot tajništvo Pokrajinske-
ga korporacijskega sveta, opravljajoč
vse izvršilne posle Sveta samega in
podrejenih naprav, ustanov in zavo-
dov.

Clen 4. Organi sveta so: predsed-
nik, podpredsednik, predsedstveni od-

bor, glavni svet, odseki, posebni stalni
odbori, ki se morda ustanove po do-
ločbi člena 9. — Poleg tega ima svet
tudi svoji revizijski odbor. Tajniške
posle Sveta opravlja ravnatelj Pokra-
jinskega korporacijskega urada.

Clen 5. Predsednika korporacijske-
ga sveta imenuje Visoki Komisar iz-
med funkcionarjev Visokega Komisa-
riata. Predsednik je pravni predstavnik
Sveta. Podpredsednika imenuje
Visoki Komisar za Ljubljansko po-
krajino izmed predstavnikov katego-
rij proizvajalcev ali izmed v gospo-
darskih stvareh posebno izvedenih
oseb. Opravlja liste posle in ima tisto
področje, ki mu jih poveri predsed-
nik, in nadomestuje tega, kadar je
odsoten ali zadržan.

Clen 6. Predsedstveni odbor je se-
stavljen iz: predsednika, Zveznega
tajnika P. N. F., podpredsednika, na-
čelnikov in podnačelnikov odsekov,
predstavnikov Pokrajinske zveze svo-
bodnih poklicev in umetnikov, pred-

stavnika Pokrajinskega zavoda za za-
družništvo, predstavnika Pokrajinske-
ga združenja denarnih zavodov in za-
varovalnih zavodov, predstavnik
ustreznega oddelka Pokrajinske do-
lavske zveze.

Clen 7. Glavni svet sestoji iz: čla-
nov predsedstvenega odbora, članov
odsekov, funkcionarjev Visokega Ko-
misariata in drugih javnih oblastev,
interesiranih na gospodarstvu pokrajine,
ki jih določi Visoki Komisar.

Clen 8. Svet se deli na 3 odseke:
poljedelsko-gozdni, industrijski in
trgovski odsek. Odseki imajo poleg
načelnika in podnačelnikov še: 1 po-
ljedelsko-gozdni odsek: 16 članov,
od teh 7 predstavnikov Zveze delodaj-
alcev, Združenja kmetovalcev, 6 pred-
stavnikov Delavske zveze, oddelka po-
ljedelskih delojemalcev, 1 predstavi-
nika Zveze svobodnih poklicev in umet-
nikov, 1 predstavnik Zavoda za za-
družništvo, 1 predstavnik denarnih
zavodov za kmetijski kredit; II. indu-
strijski odsek: 15 članov, od teh 7
predstavnikov Zveze delodajalcev,
Združenja industrijev, 6 predstavi-
nikov Delavske zveze, oddelka industri-
jskih delojemalcev, 1 predstavnik
Zveze svobodnih poklicev in umetni-
kov in 1 predstavnik Zavoda za za-
družništvo. — III. trgovski odsek: 17
članov, od teh 6 predstavnikov Zveze
delodajalcev — Združenja trgovcev, 1
predstavnik Zveze delodajalcev —
Združenja denarnih in zavarovalnih
zavodov, 6 predstavnikov Delavske
zveze, oddelka trgovskih delojemal-
cev, 1 predstavnik Delavske zveze —
oddelka bančnih in zavarovalnih delo-
jemalcev, 1 predstavnik Zavoda za
zadružništvo in 1 predstavnik Pokra-
jinskega poverjenstva za tujski pro-
met. — Vsakemu teh odsekov pripa-
dajo poleg tega kot člani po svojem
položaju funkcionarji Visokega Komisa-
riata in drugih javnih oblastev, ki
jih določi Visoki Komisar.

Clen 9. V okviru Sveta se smejo za
obravnavanje posameznih zadev pre-
težno strokovnega značaja ali za
upravljanje zavodov, za vodstvo ali
posebne posle ustanavljati posebni
stalni odbori, sestavljeni iz oseb, ki
so člani Sveta ali tudi iz drugih oseb
izmed naštetih v naslednjem členu 10.

Clen 10. Poleg oseb naštetih v čle-
nu 7, sme Visoki Komisar z odlokom
poklicati v Svet osebe, ki so posebno
izvedene v zadevah sindikalne organi-
zacije, v korporacijskem pravu in go-
spodarstvu ali v vprašanjih, zadevajo-
čih druge delavnosti in tehnične ali
pravne stroke glede proizvodnje. Te
osebe se udeležujejo sej glavnega sveta
in se smejo po predsednikovem
sklepu pozvati tudi k udeležbi pri se-
jah drugih organov, vselej pa le s po-
sredstvom glavnega sveta.

Clen 11. Vse članke organov Sveta,
ki niso člani že po svojem uradnem
položaju, imenuje Visoki Komisar za
Ljubljansko pokrajino; na teh mestih
ostanejo le dve leti in se lahko ime-
nujejo; pred nastopom svoje funkcije
morajo prisesti po predpisih naredb
z dne 4. marca 1942-XX, št. 2. — Me-
sta v Svetu so brezplačna; vendar je
dopustno povračilo stroškov v zvezi s
opravi ali s tem mestom.

Clen 12. Revizijski odbor sestoji iz
svetnikov, ki jih izvoli glavni svet, in
ima nalogo pregledati blaginjsko in
gospodarsko službo, obstoj aktiv Sveta,
pravičnost plačilnih nalogov in ob-
veznosti in zastankov in zadevne
ukrepe, pravilnost proračunov, račun-
skih zaključkov in stanja imovine,
skladno z veljajočimi zakoni in pra-
vilniki. Revizijski odbor predlaga
glavnemu svetu posebno poslovno po-
ročilo in poročilo o proračunu, račun-
skem zaključku in o stanju imovine.

Clen 13. Zbornica za trgovino in in-
dustrijo v Ljubljani preide v Pokra-
jinski korporacijski svet. Njej pover-
jeni posli preidejo na Svet oziroma
na Pokrajinski korporacijski urad.
Njeni zavodi in ustanove se podredijo
Pokrajinskemu korporacijskemu svetu.
— Dokler se dokončno ne sestavi
pokrajinski Korporacijski svet in Kor-
poracijski urad, nadaljujejo uradi biv-
še zbornice svoje dosedanje posle in
liste posle, ki jim jih morda poverila
v zvezi z novim področjem Pokrajin-
ski korporacijski svet in urad.

Clen 14. Takse in pristojbine, ki so
jih morali doslej plačevati proizvajal-
ci Zbornici za trgovino in industrijo,
se pobirajo odseki za Pokrajinski kor-
poracijski svet. Za prevzem izjav, za
izdajo potrdil in vobce za vse razne
svoje storitve pobira Pokrajinski kor-
poracijski urad dalje takse in pris-
tojbine, ki so doslej šle Zbornici za
trgovino in industrijo.

Clen 15. Pri prvi uporabi predpi-
sov te navedbe se sme pozvati na me-
sto podpredsednika Sveta tudi zastop-
nik Pokrajinskega korporacijskega
urada, ob podpori strokovnjaka, ki ga
imenuje Visoki Komisar z nalogo, da
usmerja in vzporeja delovanje.

Clen 16. Razveljavljajo se uredba
ministra za trgovino in industrijo hi-
še kraljevine Jugoslavije z dne 18. ja-
nuarja 1941, in vse druge določbe, ki
nasprotujejo ali so nezdružljive z do-
ločbami te navedbe, katere stopenj v ve-
ljavu z dnem objave v Službenem li-
stu za Ljubljansko pokrajino.

Duce odlikoval junaške letalce in mornarje

Zasluzeno priznanje tistim, ki so se borili v Sredozemlju

Rim, 27. junija. Zaradi slavnih ju-
naških dejanj v nedavni bitki na Sre-
dozemskem morju sta letalstvo in
mornarica zaslužila dostojno priznanje.
To priznanje je prišlo z najvišjega
mesta z Ducejevim obiskom pri juna-
kih, ki so opravili junaška dejanja za
veličino Domovine.

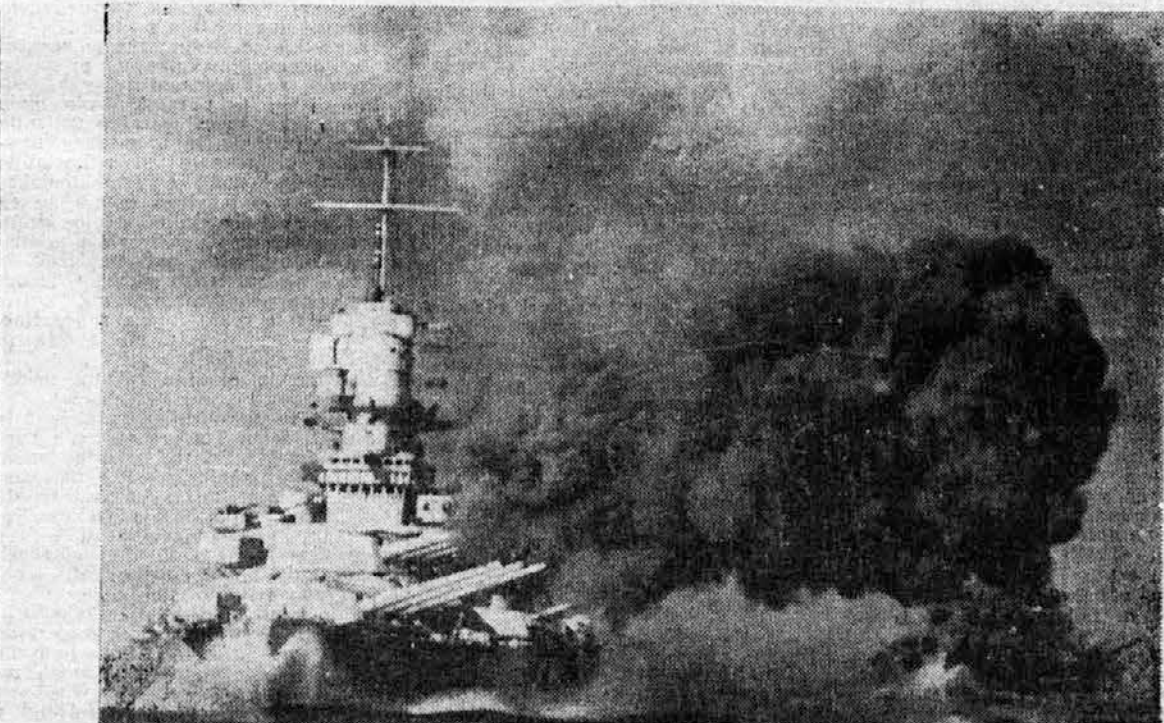
Duce je sam pilotiral svoje trimo-
torno letalo in se je napotil na prvo le-
tališče, odkoder so letala zmaga-
vito odletela. Od Sardinije do Sicilije
in Kalabrije je Duce naglo pregledal
vrste nenadkriljivih letalcev in jim iz-
ročil zaslužena odlikovanja za hrab-
rost.

Duce je odpotoval ob zori v sredo
ter usmeril letalo proti Sardiniji. V
letalo so sedli tudi Tajnik Stranke Vi-
dussoni in podtajnik v mornariškem
ministstvu admiral Riccardi ter pod-
tajnik v letalskem ministstvu general
Vouzier. Kmalu je bilo doseženo Ti-
rensko morje pri Fiumicini.

Kmalu je letalo preletelo prvo leta-
lišče. Ducejev trimotornik se je spu-
stil na tla in se ustavil pred postro-
jenimi četami. Po gromkemu pozdravu
je Duce kratko nagovoril posadke, re-
koč, da se je vrnil med nje po nedav-
nem potovanju v Sardiniji in je sre-
čen, da lahko izroči odlikovanja za
hrabrost za zmagovito akcijo v duhu
14. in 15. junija. Ta dva dneva, je re-
kel Duce, je italijansko letalstvo do-
kazalo svojo moč. Vse posadke so do-
kazale svojo neustrašenost. Anglija je
končno občutila kar globoko v svojem
mesu ugriz rimske volkulje.

V ozračju, ki je trepetalo v plamenu
njegovih ponosnih besed, je Duce po-
delil odlikovanja. 284 oficirjev, pod-
oficirjev in letalcev se je naglo pri-
blizalo odru in tem hrabrim možem,
katerih večina je dobila že druga od-
likovanja za hrabrost, je Duce pripel
na prvi 46 srebrnih kolajn, 136 bron-
astih kolajn in 102 vojna križa.

Letalo je spet zabrnelo in Duce je
odletel še na druga sicilska letališča, kjer
je prav tako odlikoval junaške letalce.

La Marina da guerra italiana in azione nel Mediterraneo. — Italijanska
vojna mornarica na delu v Sredozemskem morju.

Ureditelj prejemkov osebnosti, ki je odsotno iz službe

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednje navedbo:

Clen 1. Ustavlja se izplačevanje prejemkov uradnikom, uslužbenecem in upokojevcem države ter javnih ali kakor koli pod državno nadzorstvo postavljenih ustanov, ki so več kot deset dni odsotni iz službe brez opravilnega vzroka ali ki so konfirirani, policijsko internirani ali zoper katere je uveden kazenski postopek kot obdolžene političnega zločinca.

Visoki Komisar lahko v vsakem primeru posebej odredi uporabo enega ukrepa zoper osebo, ki so bile priprte in so priprte že več kot trideset dni.

Clen 2. Ženi, če je ni, pa mladotletnim otrokom uradnikov, uslužbenecem in upokojevcem, priprtih več kot trideset dni in zoper katere je bila odredena ustavitelj prejemkov po drugem odstavku člena 1.

Clen 3. Uradniki in uslužbenici države ter javnih ali kakor koli pod državno nadzorstvo postavljenih ustanov, ki so bili odpuščeni ali odstavljani iz političnih vzrokov, se smejo z brezpriznivnim odlokom Visokega Komisarja izključiti od vsakršne pravice do pokojnine in od povračila v pokojninski sklad za državne uradnike vplačanih prispevkov.

Vselej pa gredo ti prejemki ženi, če je ni, pa mladotletnim otrokom uradnikov, uslužbenecem in upokojevcem, priprtih več kot trideset dni in zoper katere je bila odredena ustavitelj prejemkov po drugem odstavku člena 1.

Clen 3. Uradniki in uslužbenici države ter javnih ali kakor koli pod državno nadzorstvo postavljenih ustanov, ki so bili odpuščeni ali odstavljani iz političnih vzrokov, se smejo z brezpriznivnim odlokom Visokega Komisarja izključiti od vsakršne pravice do pokojnine in od povračila v pokojninski sklad za državne uradnike vplačanih prispevkov.

Duce je predsedoval seji medministrskega koordinacijskega odbora za oskrbo, razdeljevanje in cene živil. Poročalo je več ministrstev. V soboto se je na Beneški palači sestala ministrski odbor za varčevanje in kredit. Navzočni so bili nekateri ministri, predsedoval je pa Duce. Odbor je odobril vrsto zakonskih načrtov, zlasti za ureditev ljudskih hranilnic in njihovo poslovanje ter mnogo drugih. Za gradnjo ljudskih stanovanjskih hiš je odbor določil 500 milijonov lir kredita in še za nekatera druga dela nadalnje vsote kredita v vrednostnih papirjih. Odbor je sklenil še nekaj drugih ukrepov.

Maksimalni cenik za dela krojačev in krojačev je izdal pretekli teden Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino. Vsi krojači in krojačice morajo imeti obojen cenik na vidnem mestu v svojem obratu. Kršitelji teh določb bodo kaznovani z zaporom do 2 mesecev ali v denarju do 5000 lir.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je s posebno uredbo proglasil vse kovance in bankovce, ki so ponarejeni, zaznamovani ali pretiskani s kakršnimi koli znakom, besedilom ali kratkimi, ki ne spadajo med njihove svojstvenosti, za neveljavne in izven obkroga. Vsakdo, ki ima takšne bankovce ali kovance in jih da v promet in ne odda takoj oblastem, bo kaznovan, če dejanje ni hujše kaznivo, z zaporom do 6 mesecev in v denarju do 5000 lir.

Maksimalne cene za modistovska dela je izdal s posebno naredbo Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino. V ceniku določene cene veljajo za območje mesta Ljubljane. Okrajna naselja naj določijo najvišje cene za svoje okraje, upoštevati morajo pa pri tem krajne razmere kraja samega. V vsakem obratu mora viseti cenik na vidnem mestu. Kršitelji te naredbe bodo kaznovani z zaporom do dveh mesecev ali v denarju do 5000 lir.

Ekse. Visoki komisar si je že dni ozledal uradne prostore Bance di Roma v Ljubljani, ker je bil ob otvoritvi banke odsoten. Ozledal se je vse pro-

store v spremstvu ravnatelja banke in izrazil le-temu svoje zadovoljstvo. Ravnatelj se mu je ob koncu obiska zahvalil za pozornost.

Z odlokom Vis. Komisarja so imenovani za predsednika Pokrajinskega korporacijskega sveta comm. dr. Edvard Bisia, podpredseda, za podpredsednika g. Ivan Mohorič, za strokovnjaka Pokrajinskega korporacijskega urada pa dr. Alfio Apollonio.

Vis. Komisar za Ljubljansko pokrajino je z odredbo prekladal priznanje starokatoliške cerkve v Ljubljanski pokrajini, ker je njeno delovanje, zlasti v zakonskih zadevah, ne ustreza javnemu redu, kakršnega pojmuje fašistovska država, in tudi ne katoliškemu izročilu prebivalstva Ljubljanske pokrajine. Na vsem ozenflju Ljubljanske pokrajine je prepovedano starokatoliško bogoslužje. Vsi državni prejemki cerkve ali duhovnikov se ukinejo. Prepovedano je poročati osebo po starokatoliškem obredu; nobeno dejanje, ki bi ga kljub prepovedi opravili duhovniki, ne bo imelo državnopravnega učinka. Kršitelji teh določb bodo kaznovani.

Predpise za razdelitev toaletnega mila je izdal italijansko ministrstvo za korporacije. Cena mila v prodaji na drobno po teh predpisih ne sme presegati 13 lir za kilogram.

300 gramov masla in 1 del olja bodo dobili Ljubljanci meseca julija na živilske nakaznice. Maslo je sveže in dobro, zato naj gospodinjice takoj prve dni v mesecu pohite in naj ga kupijo pri svojem trgovcu.

Krompir na odrezek črke H na živilski nakaznici lahko dobi vsak Ljubljaničan pri trgovcu, kjer jemlje blago na nakaznico. Na vsak odrezek dobi po 1 kilo krompirja. Ta količina velja samo za črko H in samo za prvo pošilko krompirja.

Dodatne živilske nakaznice za varčevanje gradbene stroke, torej zidarije in tesarje, je dovolil Prehranjevalni urad za Ljubljansko pokrajino. Pri zadetih naj se javijo občinskim prehranjevalnim uradom, če opravljajo prav takšno delo kakor težaki. Varnosti, ki že imajo dodatne nakaznice, seveda ne bodo dobili novih.

Italijanska potujoča gledališča bodo v začetku julija odšla na svoja tradicionalna poletna popotovanja in bodo ponesla italijansko pesem glom po Italiji. V potujočih gledališčih sodelujejo najslavnejši italijanski dirigenti, umetniki in režiserji, gostujejo pa navadno na prostem. Letošnjo sezono bodo nastopali v Genovi, Veneziji, Bologni, Treviu, Rovigu, Triestu in tudi v Ljubljani.

Zavodi in javne ustanove bodo dobile nove obrazce za pavšalna nakazila racioniranih živil. Ti obrazci stopijo v veljavo že 1. julija, zato morajo vsi prizadeti zavodi priti o pravem času po nove obrazce, ker brez njih ne morejo dobiti nakazila.

Hrvatski dnevniki smejo zaradi pomankanja papirja izhajati samo v eni izdaji.

Hrvatsko šolsko mladino bo moralo po ukrepu prosvetnega ministrstva učno osebo nadzorovati in jih obvarovati pred škodljivimi vplivi ulice tudi v počitnicah. Prireditelj bodo morali obiske po muzejih, galerijah in drugih kulturnih ustanovah, pred vsem pa delati na polju.

Hrvatski uradni list objavlja zakon, po katerem se varnostna služba uvršča v organizacijo ustaške milice pod nadzorstvom notranjega ministrstva.

S 1. julijem so uvedli direktinjo železniški osebni in blagovni promet med Hrvatsko in Madžarsko.

Vinska trta letos v vseh vinorodnih krajih Italije dobro kaže. Storijeno je prav vse za pobiranje trtnih škodljivcev. Zato si obelagijo vinogradniki jeseni izredno velik pridelek vina.

Nova trgovska in obrtniška podjetja v skupinah železo-kovine, bakra in kemičnih izdelkov je hrvatsko ministrstvo narodnega gospodarstva prepovedalo ustanavljati.

Finski maršal Mannerheim je pretekli teden obiskal kanclerja Hitlerja v njegovem glavnem stanu. Razgovori o vojaškem položaju so potekali v duhu prijateljstva in zavezništva obeh vrhovnih poveljnikov v boju proti skupnemu sovražniku. Maršalu Mannerheimu je Hitler priredil svečan sprejem. Maršal se je sestal s celotnim vrhovnim poveljstvom nemške armade. Pozneje je bil gost maršala Göringa v njegovem glavnem stanu.

Poglavnik je sprejel odposlanstvo prebivalstva okrog Srebrenice na Hrvatskem. Odposlanstvo je v imenu prebivalstva izrazilo vdanost in zvestobo Poglavniku, ki je obljubil, da bo vlada storila vse, da se na njihovem področju ohrani mir in red.

Okraske in nepotrebno opremo pri strojih so prepovedali izdelovati v Nemčiji. Stroji bodo v bodoče čim preprosteje izdelani, barvali jih bodo pa samo modrosivo brez kakršnih okrasnih črt. Tudi kolesa izdelujejo samo v črni barvi, lakirana so samo tam, kjer je najnujnejše potrebno. Prav tako so izdali v Nemčiji razne predpise o preprostejšem zavihanju izgotovljenih izdelkov. Vse te omejitve so odredene samo za vojni čas, upajo pa, da bodo z njimi prihranili na delovnih močeh in materialu.

V Nemčiji bodo od 1. julija dalje izdelovali generatorje za pogon motorjev samo še za kurlavo s črnim in rjavim premogom, koksom in drugimi fosilnimi gorivi. Dosele so izdelovali generatorje za kurlavo na oglje in les, zdaj morajo pa z obojimi varčevati.

Romunski kralj Mihail je odklokal Poglavniku z velikim križem reda Karola I. To najvišje romunsko odlikovanje je Poglavniku izročil romunski poslanik v Zagrebu Dimitru Buzdugan.

Poglavnik je imenoval voditelja nemške narodnostne skupine dr. Allgaviera za polkovnika ustaške milice in mu s tem priznal zasluge za hrvalstvo.

Solsko leto na Hrvatskem se bo končalo po odredbi prosvetnega ministrstva 15. julija. Potem bodo do konca meseca julija trajali pismeni in ustni izpiti, koncem julija bodo pa dijaki prešli izpričevala.

Kurivo so racionirali v vseh hrvatskih trgih in mestih. Vsako gospodinjstvo ima pravico za zimo kupiti 3,80 metra drv in 3 tone premoga.

Zveplo je prepovedalo prodajati centrala za kemične proizvode v Srbiji. Zalogo so morale tovarne prijaviti že do 25. junija.

Splošno štetje živine je odredilo italijansko ministrstvo za kmetištvo in gozdo. Organizacijo štetja so poverili osrednjemu statističnemu uradu za prehrano in industrijsko potrošnjo v Romi.

Posebna medicinsko milo je dala srbska vlada na razpolago zdravnikom, živnozdravnikom, laboratorijem in ostalim zdravniškim ustanovam.

Vrhovni poveljnik slovaške vojske general Čatloš se je pretekli teden mudil na uradnem obisku v Zagrebu. Naipri je imel razgovore z maršalom Kvaternikom, potem ga je sprejel v svečani avdienci še Poglavnik. Pri tej priložnosti je Poglavnik odklokal generala Čatloša z redom krone kralja Zvonimira z damico in meči in pravico do naslova viteza.

Svečanih prireditelj in tekmovalni evropske mladine v Weimaru so se letos udeležili tudi zastopniki hrvatske mladine. Bili so zelo navdušeni nad srečanjem in bivanjem v starodavnem mestu. V imenu mladine je s poveljniki ločkami nastopila mlada ustašinja in je žela odobravanje občinstva.

Nova uredbo o srbskem pravosodnem ministrstvu so izdali v Beogradu. Ministrstvo je po tej uredbi razdeljeno na štiri oddelke: na občega, zakonodajnega, na oddelke za kazenske zavode in na sodni inšpektorat. Vsak oddelke vodi načelnik, sodni inšpektor pa šef.

Uporabo dvigal v zasebnih hišah je spet dovolil beograjski župan, ker je mestna elektrarna dovolj založena s premogom.

Kopanje v Savi, Donavi in Topčiderski reki je prepovedal upravnik Beograda Draga Jovanović prebivalcem Beograda. Prepoved je izdal, kakor pišejo listi, iz zdravstvenih razlogov.

Hrvatski korporacijski minister je dobil pooblastilo, da lahko v vseh važnih gospodarskih in socialnih podjetjih in društvi imenuje državne komisarije, če zahtevajo to splošni narodni in državni interesi.

Uprava zagrebske cestne železnice je sklenila, da bo zaradi povečanja prometa zgradila več novih prog v središču, pa tudi na periferiji. Načrti so že gotovi, tako da bodo dela kmalu pričeli.

Hrvatska ima v načrtu veliko mednarodno cesto čez svoje ozemlje, ki bi merila v širino 7 metrov, stroški zanje bi pa znašali 5,2 milijona kun. Dosele je Hrvatska izdala za gradnjo cest 120 milijonov kun in je zaposlovala vsak dan po 28.000 delavcev. Dosele izplačane mezde cestnim delavcem znašajo okrog 17,5 milijona kun, zdaj morajo pa z obojimi varčevati.

Velika zaobljubljena procesija Zagrebčanov se bo tudi letos vsršla k Mariji Bistriški. Romariji bodo povaljali tla delno z vlakci, delno pa peš čez Slime. Procesijo bo osebno vodil zagrebski nadškof dr. Stepinac.

Vodnikova družba v Ljubljani bo izdala za leto 1942. 2 knjigi: Vodnikovo pratio za leto 1943., kot vsako leto bogato ilustrirano, s članki zanimive vsebine; in izredno globoko zajeto in krepko napisano povest iz kmetijskega življenja: »Na novinah«, ki jo je napisal znani pripovednik Janko Kač. Članarina znaša 16.— L. stroški ekspedicije 1.— L. ako poverjenik odnosa član dvigne knjige v družbeni pisarni, ali pa se mu dostavi na avtobus. Ako pa prejme poverjenik za svoje članke knjige po pošti ali po železnici, znašajo ekspedijski stroški za člana 2.— L. Direktni člani pa plačajo 20.— L. za članarino in ekspedijske stroške, ako se jim knjige pošljejo po pošti. Vezava znaša za vsako knjigo 8.— L. Knjige bo družba prila oddajati svojim poverjenikom dne 5. novembra t. l.

Po dogovoru med pristojnimi oblastmi je pošiljanje poštnih paketov vojnim ujetnikom in civilnim vojnim internirancem v taboriščih (konfiniranci in osebe v sodnih zaporih so izjete) od 1. julija dalje poverjeno Italijanskemu Rdečemu križu, avtonomni sekciji v Ljubljani, in urejeno kakor sledi: Vsi zgoraj omenjeni paketi se smejo pošiljati samo po avtonomni sekciji 1. R. K. v Ljubljani. Vsak vojni ujetnik ali civilni vojni interniraneec sme prejeti mesečno po en paket do največ 5 kg brutto teže. Za paket naj se uporabljati trpežen ovoj, razen škatle se močan ovojni papir ali vrečevina in močna vrvice, predati pa se mora paket odprt. Na ovoju mora biti razločno napisano: ime, priimek in naslov prejemnika in isti podatki o pošiljatelju. Ob predaji mora pošiljatelj predložiti posebno izjavo z navedbo vsebine paketa in s podpisom. Lahko pokvarljiva živila se ne smejo pošiljati. Izrečno pa je prepovedano prilagati tobak in tobakne izdelke, knjige, časopise, pisma, nože, vilice, žepne nože, britve, vnetljive snovi in podobno. Paketi s tako vsebino se bodo zavrnili ali zaplenili, pošiljatelji pa se bodo ob ugotovitvi kaznjivega dejanja ovadili vojaškemu vojnemu sodišču. Paketom, ki niso namenjeni za P. M. 3200, se morata priložiti dve carinski deklaraciji. Za vsak paket pobira 1 R. K. pristojbino 10.— (deset lir). Paketi se sprejemajo v poizvedovalnem oddelku 1. R. K., Puharijeva ulica 2/1, vsak delavnik od 8. do 12. Pošiljatelji izven Ljubljane lahko pošljejo paket po pošti 1. R. K.

avtonomni sekciji v Ljubljani, če napolnijo oslata zgoranja določila. Pošiljki naj priložijo prejemnico pošne nakaznice, kol dokaz, da so vplačali določeno pristojbino 10 lir. Ta znesek se lahko vplača tudi na ček, račun št. 15-384 — Italijanski Rdeči križ avtonomna sekcija v Ljubljani — priznanico pa priložijo pošiljki.

Osebnosti

POROČILI SO SE:

V Ljubljani: g. Branko Dolžan, diplomirani pravnik, in gđ. Boža Prosenčeva, uradnica; g. Evgen Elner, uradnik Zavoda za socialno varovanje v Ljubljani, in gđ. Dragica Istenčeva. Bilo srečno!

UMRLI SO:

V Ljubljani: Alojzija Fritzoval; Ivan Zorman, železničar v pok.; Josipina Spitzerjeva; Ana Zitnikova; Blaž Farčnik. V Domžalah: Anka Huthova. V Mariboru: 62letni Jožef Turnšek, železniški ključavničar v pok.; 70letni Peter Perovšek, železniški uradnik v pok.; 67letni Martin Vrečko, nadučitelj v pok.; 55letni Franc Perot, klepar. V Ptuj: Ivana Kraterjeva, posestnica; Ljudmila Bratkovičeva. V Novem mestu: 46letni Franc Kovacic, posestnik, mlinar in žagar. V St. Vidu nad Ljubljano: 83letna Marija Tometova. V Velikih Laščah: 65letni Franc Andolšek, lesni trgovec. Naše sozljaj!

ŠPORTNI TEDNIK

Mrtvilo je zavladalo na športnih toriščih. Vsaj glede vrhunskih športnih dogodkov velja ta ugotovitev. V nogometu smo v glavnem pri kraju, lahka atletika je omejena na lokalne, manj privlačne in torej tudi vsaj za splošno manj zanimive prireditve. Plavalci se še ne kažejo v javnosti in bodo kakor ostali atleti bolehalo za omejitvami na lokalne zadeve. Ti kakor oni so navezani vse bolj na velike mednarodne borbe, če naj se uveljavijo toliko, da jih je videti, ali vsaj silšati o njih tudi preko domačega plota. Teh in takih priložnosti pa letos še ni.

Juventus je v povratni tekmi zmagala nad Milanom 4:1 (2:0) in si je tako po neodločenem rezultatu prejšnje nedelje v Milanu osvojila za letošnje državnega pokalnega prvaka. Naglo in lahko odločitev v Torinu je gledalo 5000 ljudi — konec je sezone in malo zanimanja za pokalne prireditve; prvenstvo vleče bolj!

V borbi za drugo mesto v drugem razredu ni nič novega. Vsi trije kandidati so zmagali (med njimi Vicenza v Sieni), tako da se vrstni red med njimi ni mogel izpremeniti. Položaj je trenutno ta: Bari 47, Pescara 44, Vicenza 43 in Padova 43 točk. Prihodnjo nedeljo igra Vicenza doma, ostala dva tekmeč bosta pa gostovala. Potem še eno nedeljo, pa bo odločeno, katero moštvo bo poleg Barija sedlo na mestu Napolijskega v Modene.

Čez nedeljo je imel direktorji italijanske nogometne zveze zelo dolgo sejo. Začele so se širiti govorice, da gre za to, naj bi se prvi razred povečal za dve moštvi, tako da ne bi bilo treba Napolijske in Modene združiti za stopnjo navzdol. Se med sejo so te govorice s pristojnega mesta ovrgle. Izvedelo se je pa, da je vprašanje prvenstva tretjega razreda (ki to nedeljo svojega finala še vedno ni začelo) trda kost nepretrganosti obravnava. Na seji so tudi odklonili gostovanji v Budimpešti in v Zagrebu, pač pa bodo igrali konec julija v Stockholmu.

V Švici kaže, da so z nedeljskim prvenstvom kolom zaključili letošnje tekmovalje. Rezultati so bili: Biel-Yong Fellows 4:0, Grasshoppers-Cantonal 3:2, Luzern-Nordstern 3:1, Grenchen-St. Gallen 2:0, Lausanne-Servette 4:0, Lugano-Yong Bays 3:2. Zürich-Chaux de Fonds 3:1.

V Kjopenhavnu so švedi zmagali nad Dani 3:0.

O. C.

Tudi LUCIJA ni od muh!

DETEKTIVSKA POVEST

»Moja krivda!« Jeff se je priklonil. »Torej začnimo z resnostjo življenja!« Siroko je zamahnil z roko: »To tukaj je sprejemnica.« Nato nas je vedel v naslednjo sobo, z okni na cesto. »Čakalnica.« je pojasnil in njegov obraz je dobil pri tem lakšen izraz, kakor da bi nam kazal vilični grad. »To tukaj,« je odprl naslednja vrata, »je najsvetejša.« Tu sedi šef, Oh, pozabil sem... Obmolknil je in otožno pogledal okrog sebe.

Bila je lepa, velika soba z obloženi stenami, udobno in praktično opremljena. Okna so gledala na dvorišče. Amandin resni obraz je bil kar ozarjen, ko se je razgledovala po sobi. V Lucijinih sinjih očeh so se pa zablistele solze.

Takrat je Jeff našel odrešilno besedo: »Kralj je mrtev. Živela kraljica.« Globoko se je priklonil pred Amando.

Ozledali smo si še dnevno sobo in spalnico. Jeffovo izbičo, sobo za goste, kopalnico in kuhinjo. Potlej smo se razdelili v dva tabora. Amand se je z Mr. Motherwellom vrnil nazaj v najsvetejšo, da bi se z njim porazgovorila o formalnostih, medtem ko sva midve z Lucijo prestavljali z Jeffovo pomočjo pohištvo, izložili svoje obleke in oskrbeli živali. Imeli sva polne roke dela. Lucija je bila navdušena.

»Ali ni čudovito, Marthy?« je zmerom iznova vzklikala in ko smo zvečer utrujeni in izčrpani sedeli pri mrzli večerji, je vsa srečna vzdihnila:

»Zdaj nam nič drugega ne manjka kakor kakšna »afeta«, kakšen temeljit, razburljiv umor!«

Vendar se je to upanje zdelo zaman. Naslednji dnevi so potekali in bilo je skoraj dobro, da sva imeli še zmerom opravka s pospravljanjem, zakaj druga dela ni bilo na vidiku.

Ko mi je Jeff nekakega deževnega večera pomagal pomivati posodo, sem

ga vprašala, ali je imela detektivska pisarna Beagle zmerom tako malo dela. »Morda,« sem zamišljeno rekla, »so ljudje izvedeli o Hesekeiovi smrti in so izgubili zaupanje?«

Jeff mi ni odgovoril na vprašanje. Zmerom iznova je hotel slišati samo o East-Biddieutu; venomer mi je dokazoval, kako bi nam lahko tam pomagal. Toda sredi njegovih lepih sani o življenju na deželi se je zablistalo, nato zagrnelo — in luč je ugasnila. Jeff je privil novo varovalko; hotel je še dalje pomivati posodo, a jaz sem ga rotila, naj gre z menoj v dnevno sobo. Bala sem se nevihte, ki se mi je zdela čisto drugačna kakor nevihta v East-Biddieutu. Udobno sva sedla — Jeff je zastrl okna z zavesami, tako da vsaj bliskov nista več videla. Potlej sva kramljala, medtem ko je Amand pletla, o večerji — imeli smo jagjnice zarezance, pražen krompir, fižol, jabolčno težano in slastno kremo za posladek — in razpravljala o tem, kako je mogoče, da se Jeff kljub Lucijini čudoviti kuharski umetnosti še ni bil zredil niti za en gram.

Na lepem je pozvonil telefon. Vsi smo pogledali v kot, kjer je stal aparat. Tisti trenutek sem morala nehotno pomisliti na pismonošo Abernethy: videla sem ga pred seboj, kako je prihajal po vrtni polki proti nam in izročil Amandu usodno pismo. Kdo za božjo voljo hoče zdaj kaj od nas? Bila je ura devet... Neprijetno me je izpralelo po hrbtu.

»Očitno napačna zveza,« je zabrunjal Jeff in nameraval dvigniti slušalko.

Takrat ga je pa že Amand prehitela.

»Halo... Da, tukaj detektivska pisarna Beagle.« Nekaj časa je poslušala, nato je pa presenečena vzkliknila:

»Kaj?!« in po kratkem presledku napetega poslušanja: »Razumem... da...

da... da, seveda, Mr. Bynam. Zapisala sem si naslov, takoj bomo tam.« Obe sili je slušalko in se obrnila.

»Mr. Bynam, naša dolgoletna stranka, čigar imena se spominjam iz aktov, je našel nekakega mrtvega v postelji. Ne v svoji postelji, temveč — če sem razburjenega mladega moža prav razumela — v postelji neke mlade dame. Mož so bili umorili — vsaj glave nima več. Mr. Bynam nas prosi, naj pridemo čimprej. Hiša ni daleč oddaljena. In že je odhitela ven ter snela klobuk in plašč s kljuko, še preden je Jeff mogel zaičati: »Glas... glas... glave nima več? Ali je res rekel, da nima glave? To je vendar nemogoče. Mr. Bynam ni imel še nikoli opravka s kakšnim zločinom...«

»Saj sem že povedala,« je hladno odvrnila Amand, »da poznam Bynamove akte, dragi Jefferson. Zato torej vem, kakšne vrste delo smo opravljali zani. Nadzorovali smo otroke njegove sestre, opazovali sluge, ki je bil osumljen tatvine, odkrili neko drugo tatvino in — sicer brez uspeha — zasledovali po naročilu Mr. Bynama neko osebo. Vidite torej, da sem poučena o vsem.«

»Morilec alere torej pri njem še nismo imeli,« je začela betala Lucija, in ko sem se ozrla po njej, sem videla, da je tudi ona že pripravljena za odhod. Pravkar je pokrivala Rabovo kletko z neko krpo.

»Seveda ne!« je zapuhala Amand. »Morilec ne rastejo po drevesih, celo v New Yorku ne.«

Lucija se je nedolžno nasmehnila.

»Upala sem samo... Bodi priden, Rab!« Segla je po svojih rokavicah in svojim, s steklenimi biserčki izvezenimi mošnjicami.

»Ne pozabite obuti galoše,« je strogo ukazala Amand.

ukaz in pognal avto v blazno hitrost. Pred njo hišo, podobno naši, samo da na njej ni bilo toliko naslovov podjetij, temveč samo tabla z napisom »Opremljene sobe in stanovanj«, se je avto ustavil.

Amand je pritisnila na zvonec, a Jeff je ugovoril, da hišna vrata niso zaprta. Ko smo stali v veži, so se v prvem nadstropju odprla neka vrata: vitez, temnolas mlad gospod nas je prosil, naj pridemo gor.

»Detektivski urad Beagle,« je rekla Amand in nas predstavila, »Mr. Bynam?«

Prikimal je. V njegovem zmedenem obrazu se je zazrcalila osuplost.

»Kje... kje je Hesekei?« je vprašal in z onemoglim glasom pristavil:

»Nisem si znal pomagati...«

Lucija mu je položila svojo malo roko na laket in ga je rahlo potisnila na stol. Izvlekla je iz svojega mošnjčka stekleničko in mu je nastavila na ustnice. Poznala sem stekleničko; v njej je bilo jabolčno žganje, ki ga je bil še njen oče skuhal. »Piite, dragi moj,« je prijazno prigovarjala mladem možu, in kakor mahten deček, ki mu teta ponuja trpklo zdravilo, je odprl usta in nekajkrat potegnil.

»Takole!« je rekla Lucija zadovoljno: »Zdaj za trenutek mirno sedite in kmalu vam bo boljše.«

Zastokal je in si z rokami pokrnil obraz.

Lucija se je obrnila stran in jela opazovati sobo. Tla je pokrivala oguljena preproga: stara, nekoliko vega-sta zofa, staromodna pisalna miza, guhnik, kamin, miza, na kateri stala lična svetilka in šivalna kosarica, vaze, napolnjene s cvetličami — vse to je dajalo očitno zbledeli eleganci, spominjajoči na gledališke kulise, nečat nekakega prijetno vabljivega.

Na pisalni mizi je tiklakala ura; drugače ni bilo slišati ničesar, zakaj molčali smo in čakali, kdaj nam bo mladi mož v naslonjaču povedal, zakaj nas je bil poklical.

Jeff, ki je kakor uročen strmel v Mr. Bynama, je odprl usta, da bi nekaj rekel, a Amand mu je presekala besedo.

»Tiho, Jeff! In zdaj,« je mirno nadaljevala, »nam boste, prosim, pokazali truplo, Mr. Bynam.«

Videla sem, da se je zgrozil, ko je dvignil glavo.

»To vendar ne gre,« je rekel brez moči. »Pričakoval sem Hesekeila. Nisem si znal pomagati.«

»Prav tako smo tukaj,« je Amand odločno pojasnila. Lucija ga je potrepjala po lakti.

Položil je roko na čelo in globoko, trepetajoče vzdihnil.

»Nič več ne morem misliti. Vse to je kakor hude sanje...« Počasi je dvignil oči in zastrmel v neka zaprta vrata. Njegov obraz je posinjel od groze. »Tam notri...« Roka mu je trepetala, ko je pokazal na vrata.

Listek „Družinskega tednika“
MALTA
Napisal dr. Jampeter Schneider

Pogled na zemljevid Sredozemskega morja jasno kaže veliki pomen Malte. Na severu jo 90 kilometrov loči od Sicilije, samo 316 kilometrov je širok preliv med Malto in Tunisom in 360 kilometrov je oddaljena od Tripolisa in Severne Afrike — torej razdalje, ki jih moderno letalo lahko preleti v prav kratkem času. Malta je ostarela nekdanja kopnina, ki je vezala Južno Italijo s Severno Afriko. Zdi se, da jo je že narava določila za vez med severom in jugom. Hkrati je eno izmed mnogih oporišč, ki si jih je Anglija v teku stoletij znala pridobiti na poti med svojo deželo in Indijo, osrčjem svojega imperija.

Skupina otokov Malte, Comina in Goza ni prav razsežna. Vaznega pomena je pa samo otok Malta. To je majhen, na južni strani več ko 200 metrov visoko iz morja kipeč skalnat otok, skoraj brez rastlinstva, izpostavljen viharjem Sredozemlja in vse prej kakor prikladen za naseljevanje. Kljub temu pa šteje otok 260 tisoč duš; tako pride 737 ljudi na kvadratni kilometer. To mnogoštevilno prebivalstvo nikakor ne bi moglo živeti na tem pustem, skalnatem otoku, če ne bi imelo še drugih življenjskih možnosti. Oblasti niso opustile ničesar, da bi neplodna tla rodila vsaj nekaj pridelkov. Prst so s par-

Prosimo, nakažite naročnino! Hvala!

niki vozili na otok. Visoki kamnitni nastipi, ki obdajajo polja, naj bi ubraneli pot močnim vetrovom. A zmerom je Malta bila in bo otok, navezan na izdaten uvoz hrane in krme. Njen izvoz je neznaten. Zgodnji krompir in zelenjava sta glavna pridelka, s katerima more Malta trgovati.

Vsi ti pogoji pa še ne bi zadostovali za neskrbno življenje prebivalstva. K temu pripomorejo predvsem izredno ugodni strateški položaj in — kar je še važnejše — izvrstna naravna pristanišča na severni strani otoka, ki so za prebivalstvo vir življenjskih možnosti in trgovinskega prometa. Pristanišče glavnega mesta La Valette ima s svojimi, na obeh straneh mesta globoko v kopno se zajeda-jočima, členovitima glavnima zalivoma z mnogimi ozki preloži, ki se dajo dobro zavarovati, izredne možnosti za doke, pomole in arzenale. Tako lahko sprejme vase velikanska ladjevalja v oporišču in popravilo. Poleg tega so zadnja leta pred vojno zgradili na razsežnih otoških planotah letalsko oporišče.

Maltsko prebivalstvo je pleme močne rasti in temne polti, visoke in krepke postave. Ženske so nežnejše in imajo pravilne črte. Najvažnejše značilnosti so gibčnost, marljivost in skromnost. O tem priča tudi veliko število pomorščakov med Maltežani, ki jih radi sprejmejo v vsako mornarico. Maltežanov pa ni samo toliko, kolikor jih prebiva na otoku; okrog 30.000 jih živi na severnoafriški in na vzhodni sredozemski obali, pa tudi v velikih, narodno zavednih kolonijah v Ameriki.

Morda bomo razvoj malteščine še najbolje razumeli, če na kratko proučimo zgodovino otoka.

Predzgodovinski sledovi vodijo na Kreta. Prvi so se na otočju naselili feničansko-kartaginski pomorščaki. Ta skupina priseljencev je bila tako velika, da je preprečila ustanovitev grške kolonije na otoku. Po padcu Kartagine je prevzel Rim kot naslednik gospodstva na Sredozemlju tudi oblast nad otoki. Konec rimskega gospodstva je privedel na Malto germanske zavojevalce. Pomembnejši vpliv je imel pa samo Carigrad; preostal je šele s prihodom Arabcev. Tudi to so namreč več stoletij vladali Malti.

Pozneje je otok zavojevala Sicilija. A to je bila Sicilija z močno grško kulturo, ki se je polastila Malte. Karl V. je leta 1530; otok podelil redu Ivanovcev, pozneje imenovanim Maltskim vitezi, ki so prinesli na otok italijanski jezik, italijansko pravo in italijansko kulturo. Odtlej so popolnoma obvladovali življenje Maltežanov.

Mapoleon je bil tisti, ki je spoznal na poti v Egipt strateško važnost otoka in ga zasedel. Nesrečni pohod v Sredozemlje je Francoze prisilil, da so se Angležem umaknili. Ti so najprej otok zasedli v imenu kraljestva Sicilije, a so si ga pozneje, ko so spoznali njegov izredni pomen, prisvojili. Z otvoritvijo Sueskega prekopa je pomen Malte za Angleže razmeroma narasel.

Od kar se je Italija počasi pripravljala na to, da bi spet prevzela pripadajočo ji vodilno vlogo v Sredozemlju, se da na podlagi različnih zakonov in naredb nedvoumno ugotoviti, kako se je Anglija na vsi moč trudila, da bi izpodrinila italijanski jezik z Malte. Počasi so italijansko izpodrinili kot izključno kulturni jezik. Umakniti se je morala iz šol, pozneje tudi z vseučilišča. Sledilo je sodišče, kjer je bila italijanska več stoletij uradni jezik. Naposled so prišla na vrsto tudi vsa druga področja, knjige, časopisi itd. Nekaj časa so kot protitež za italijansko Angleži šteli malteščino. A tudi to je bilo samo malo časa. Zdaj je angleščina edini uradni jezik.

V splošnem je slika tale: Anglija si je hotela zagotoviti ta strateško važni ključ, zato je segla po brutalnih sredstvih, da bi zatrla kulturo. Maltski otoki spadajo zemljepisno k Italiji kot njen naravni most do Severne Afrike. Prebivalstvo sta vendar zgodovina in tradicija že davno prej, preden so se otoka polastili Angleži, tesno zvezali z italijansko kulturo. Italijanska kultura je temelj maltske vzgoje in njene kulture.

Neues Volk, Berlin.

FR. P. ZAJEC
IZPRASAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6
pri trnškem mestu
Vsakovrstna očala, daljvidni, lopinomi, čarolnir, hipnotični, itd. Vsega izbira in izdeluje po naročilu. Seme kvaliteta optika. Centri brezplačno.

FILATELISTI POZOR! Najugodnejše kupite in vnovčite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk — v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

Da bo vsa družina vesela, je treba samo kupiti »Družinski tednik«!

Talisman
Nizozemsko napisal Ted. Sickens

Yvonna je podala svojemu možu roko. »Na svidenje, Bob!« je vzkliknila in skušala prevpiati ropotanje velikega letala. Videla je, kako je Bob vtaknil ovratno ruto pod svoj plašč; nekaj je kriknil in drdranje motorja je prešlo v višji ton. Odstranili so zaviralne klade in letalo je zibajče se letelo nad letališčem. Yvonna je stala poleg Bartela Doeveja in čakala, da bo Bob obrnil letalo. Bil je mrzel dan in stala sta skoraj sama na letališču. Yvonna si je zasenčila oči, ker je bila svetloba prejarka. Na koncu vzletišča je Bob letalo obrnil in zavozil proti vstru.

»Dviga se,« je zamrmral Bartel. Težki aparat se je odziral od zemlje; zletel je nizko nad njunima glavama. Yvonna je gledala v višavo in mahala. Videla je, kako je Bobova bela ruta zaplapolala v vetru. Trenutek... nato se je letalo še bolj vzpelo... — se oddaljilo.

Yvonna je vzdihnila in pretaknila roko pod lakto Bartela Doeveja. »Pojdiva...« Zapustila sta letališče. »Ali si videl njegovo ruto, Bartel?« je vprašala Yvonna. Bartel jo je pogledal. »Kajpak, nie Bob nikoli ne pozabi.«

DARMOL
najboljše odvajalno sredstvo

»Ne,« je rekla Yvonna. »A smešna je ta praznovernost.« Doeve se je zasmejal. »Takšni smo pač, otrok moj! Tega ni moči izpremeniti.«

»Ne?« je rekla počasi in pomenljivo. Doeve jo je iznenada predrljivo pogledal. Hitro je nadaljevala. »To je vendar smešno, ali ne?«

»Morda...« je rekel zamišljeno. »A občutek imam, da prav za prav spada k našemu življenju. Prijetno je, če lahko sam sebi poveš, da si varen. In takšen predpis praznovanja je prav lahko izpolniti. In razen tega je nekoliko sentimentalno, kajne? Res smo sentimentalni. Bob ve, da je bila tista ovratna ruta tvoja, in to je malce sveto, veš... Nekakšen amulet ali talisman...«

Yvonna je raztresena poslušala. »Ali pa veš,« mu je osorno presekala besedo, »da tisto ni bil njegov talisman? Ni bila moja stara ovratna ruta, mislim...«

Bartel je prestrašen obstal.

»Kaj praviš?« Zasmejala se je. »Drugo sem kupila, čisto navadno, veš... In potem sem jo na skrivaj zamenjala. Zdi se mi...« Umolknila je.

Doeve jo je zgrabil za laket; prestrašila se je, ko je zagledala njegov obraz. Cisto je bil prebledel.

»To vendar ne more biti res, otrok moj.« Njen glas je zdaj zvenel živčno.

»Seveda, Bartel. Močem ga odvoditi tega smešnega praznovanja. Razen tega pa ne ve, da tisto ni njegov talisman, kar ima za vratom. Povedala bom bom šele, ko se vrne, razumeš? Ali ne misliš tudi ti, da bo polje spoznal, kako nesmiselno...« Iznenada je umolknila in ga je negotovo pogledala. »Ali ne misliš tako?«

Yvonna je bilo to šinilo v glavo tisto jutro pred Bohovim pletom v Kjöbenhavn. Odsila je bila ven z belo ruto v žepu — in v neki majhni trgovini, čisto v bližini, je hitro izbrala drugo, prav tako belo svilnato ruto. Cisto navadno, solidno, belo ruto, brez sleherne skrivnostne zveze...

Bilo je težko, nati natančno takšno ruto, in morala je biti na zunaj čisto podobna, sicer bi bil Bob gotovo opazil. S prodajalko sta naposled je našli natančno takšno ruto. Prav za prav je bila nala Yvonna, zakaj prodajalka se ni bila niti zmenila zanjo, ker je bila čisto poceni — a Bohovemu talismanu je bila presenetljivo podobna. Zenska bi gotovo čutila razliko v kakovosti, a Yvonna jo je morala imeti po vsaki ceni.

Prodajalka se je zaničljivo izrazila o njeni kakovosti. Zagotavljala je Yvonna, da se bo ruta pri naimanišem naporu raztrgala na kose, a Yvonna je vztrajala pri tem, da to za njen namen ni važno...

Zdaj se je spomnila, da je bila Bobova zavezala ruto, ne da bi bil opazil razliko. »Pravac ruto je ležala v predalu njene toaletne mizice — pozneje jo bo zmagoslavno privlekla na dan, je vesela pomislila. In zdaj je že obzalovala to, kar je bila storila. Bartelove besede so ji kljub njeni preudarnosti še nenavadno do živjevala.

A rekla ni ničesar. Nikomur, tudi Doeveju ni izdala svojih misli.

Ko je prišel Bob z Bartelom domov in ko jima je odprla vrata, je nien prvi pogled veljal Bobovi ruti.

»Kkkje je tvoja ruta, Bob?« je začela Bartel, zakaj rule ni imel več.

Bob se je zasmejal in je Bartela malce plašno pogledal.

»Majhna nezgoda, srček, ki...«

Z obema rokama jo je objel, ko je videl, kako je prebledela.

»Kaj se je zgodilo, Bob?« je začela.

»Malenkost, otrok, res nič pomembnega, čeprav...«

»Povej mi,« je silila.

»Oh, veš,« je rekel Bob, nien moč, »bilo je pred pletom domov. Tista bedasta ruta — ne vem, kako se je zgodilo, da se je odvezala — dotle se to še nikoli ni bilo zgodilo — in ko sem se sklonil nad motor, je dalši konec smuknil med os in... no, saj veš, in vrteče se ročico... in...«

»Vem, Bob, da, vem. In kaj se je zgodilo potem?«

Bob je presenečen videl, da se je bila tako vznemirila, kakor ni bila njena navada. Pripovedoval je tako preprosto, kakor le moreče, dalje. »No,« je rekel tiavdan, »ročica je ruto zgrabila in jo jela vrtili kakor divja. Ruta se je zavila čisto okrog ročice, razumeš? Začutil sem sunk — in razbil bi si bil glavo ob motorju, če se ne bi bil prijel za naslon in se z vso silo oprl. Dalj časa ne bi bil mogel kljubovati besni sili vrteče se osi, toda...«

»Toda?« Yvonna je ponovila brez diha.

»Hvala Bogu se je ruta raztrgala, otrok moj,« je rekel Bob smehljaje se. Za trenutek je zavladala tišina.

»Oh,« je nato tiho vzdihnila Yvonna. Začutila je, da je na koncu svojih moči, Bob je to opazil in jo potegnil na zofa. Zasmejala se ji je.

»Sreča, kaj?« jo je podražil s pogledom na Bartela, svojega prijatelja. »Sreča, da je bila tako slabe kakovosti.«

Yvonna je globoko vzdihnila.

»Da,« je rekla, »sreča, da...«

A Bartela Doeveja ni pogledala.

ZRCALO
naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 8 lir

Dobrosrčnost

Pred nekaj dnevi sem bila pri peku priča dogodka, ki mi je potrdil, da so se dobri ljudje na svetu.

V prodajalno je stopil starček in prosil peka, naj mu proda kos kruha brez nakaznice. Pek tega seveda ni mogel storiti in mu je vljudno dopovedal, da sme prodajati kruh samo na nakaznice. Tedaj je pristopila gospodična, ki je tudi čakala na kruh, pomolila starčku odrezek, mu prijazno pokimala in dejala, naj si za njen odrezek kupi kruha. Starček se je ganjen zahvaljeval, gospodična je pa dejala: »Nič se ne zahvaljujte, danes moramo drug drugemu pomagati!« in odšla.

P. V.

MOLK
Japonska anekdota

V nekem gorskem samostanu so se štirje menihi zaobljubili, da deset dni ne bodo izpregovorili besedice. Zaprli so se v celico in dovolili vstop samo nekemu mlajšemu menihu, ki bi jim pomagal pri manjših opravilih. Ko se je znočilo, so prižgali svetilko, a kmalu je luč začela pojemati in se je zdelo, da bo ugasnila.

Eden izmed menihov je to opazil in nehoti so mu usle besede: »Mladi brat, očisti vendar steno!«

Drugi menih se je vzevoljil: »Le kako morem človek odpreti usta, če se vadi molčanja!«

Tedaj se tudi tretji menih ni mogel več premagati od jeze in je vzkliknil: »O, kako nesposabna sta vidva!«

Četrty in zadnji menih, tisti, ki je vodil molčečnostno vajo, je zmajal z glavo: »Blebetati! Edini, ki zna molčati, sem jaz!«

V 24 URAH

barva, plisita in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srajce, ovrtnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in pub

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,

KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova 4

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

izmed mrtvih rok. Pridržala jo je tik lučke na nočni omari, si pazljivo ogledala hrbtno stran roke in nato obrnila dlan navzgor. Presenečenje se je zazrcalo v njenem radovednem obrazu. Skrbno je preiskala vsak prst posebej, preden je roko spet počasi položila nazaj in vzela drugo ter jo prav tako preiskala.

Amandin glas je bil nenavadno šibak, ko je rekla:

»Moram... moram našega klienta vprašati zastran glave.« Obrnila se je in odšla ven.

Jeff je hripavo zašepetal:

»Miss Lucija, pojdimol! Telefonirati moramo policiji...«

Lucija se je sunkovito obrnila in ga ostro zavrnila:

»Nič prej, preden ne ukažem, Jeff! Sedite!«

Voljno je ubogal.

»Marthy, prosim, noter ali ven, a zapri vrata,« je velela.

Zazdela se mi je kakor majcena, neresnična postava, ki jo gledam skozi obrnjen konec daljnogleda. A njen glas je zvenel jasno in odločno, nien rožnati obrazek ni izdal niti najmanjšega strahu in njene sinje oči so vneto romale po mali spalnici. Nisem je mogla pustiti same. Tako sem potipala za seboj in zaprla vrata. Ne da bi bila zmožna izpregovoriti eno samo besedo, sem se naslonila na vrata in opazovala Lucijino početje v nekakšni mučni tesnobi.

Spet si je nataknila rokavico, obhodila sleherni kotiček sope, pri čemer je previdno stopala in posvečala posebno pozornost tlom poleg postelje. Opazila je moški plašč in sukničje na znojno posteljo in rjave čevlje pod njo.

Poleg stola, na katerem je ležala jutruja halja, je stalo par copatk. Lucija je opazovala jutrujo haljo, spet snela rokavico in zamišljeno obračala haljo v rokah. Nato je spet nataknila rokavico, pogledala v omaro in preiskala kopalnico. Potlej je iznova stopila k postelji in mislila sem, da bom omedlela, ko sem jo videla, da je vzela v roko kockasti plašč. Hotela sem nekaj reči, jo zadržati pri njenem početju,

a posrečilo se mi ni nič drugega, kakor pridušeno zašepetati.

Zagrozila mi je s kazalcem: »Pst!« potem je pa skrbno preiskala vse plaščne žepe.

Iz sosednje sope se je zaslišal glas: »Lucija, kaj počneš? Takoj pridi sem!«

Lucija je obstala. Obrnila se je, utrla luč, odprla vrata in me narabno dregnila, da sem se opotekla ven.

»Tu sem, Amanda,« je skromno odgovorila.

Amanda je dvignila roko. V obraz je bila še zmerom nekoliko zelenkasta, vendar je spet popolnoma obvladovala sebe in — nas.

»Izgubili smo že pet minut. A ker smo zato tukaj, da bi stali ob strani svojemu klientu,« — mimogrede je ošinila Mr. Bynama z očmi — »poslušajmo vsaj njegovo poročilo, preden telefoniramo policiji. Prosim, Mr. Bynam, govorite, a bodite kolikor mogoče kratki!«

Oči nas vseh so se uprle v mladega moža, ki je sedel s krčevito sklenjenimi rokami. Obrnil se je do Amanda:

»Pravkar ste mi povedali, da Heskela ni več med živimi. A vi ste mu podobni. Bil je kakor skala, strog, pameten in pogumen. Zato sem ga poklical, Hestere... Miss Galova nisem mogel najti. Tako sem... zdi se mi vse tako grozotno — tako neresnično...«

»Seveda je vse to strahotno,« mu je Lucija nežno segla v besedo, »a zdaj ne mislite na to, temveč poročajte.«

»Podobni ste moji teti,« je rekel in se ji skušal nasmehnuti.

Liubeznivo ga je potrepljala po lakti. »Že prav, dragi moj, a zdaj govorite.«

Globoko je vzdihnil.

Nocoj okrog sedmih sem telefoniral Hesi... Miss Galovi in jo vprašal, ali smem priti okrog devete ure knje. Privolila je. Tik pred deveto sem prišel sem. Ko sem pozvonil, mi nihče ni odprl. Mislil sem, da zvonec ne deluje, zakaj to se je že zgodilo. Tako sem šel dol v pritličje, kjer stanuje gospodinja. A očite je ni bilo nobi. Tako sem šel spet gor in počakal pred

vrati, ne vedoč, kaj naj storim. Tedaj je prišel po stopnicah neki mlad mož. On je prav tako eden izmed najemnikov in nekajkrat sva se bila že videla. Ko sem mu zadevo pojasnil, me je spustil noter. Ko sem pa potkal na vrata Miss Galove, nisem dobil odgovora. In iznenada se me je polastil nepojmljiv strah... Umolknil je, nas bežno pogledal in nato nadaljeval:

»Hester Galova je moja prijateljica. Ni njena navada, da ne bi držala besede. Zato mi je bilo nekam tesno pri srečju in odločil sem se, da bom vstopil...« Pogledal je Jeffa, tigar obraz je kazal nenavaden, lahko bi rekla »vseveden« izraz, in je od jeze zardel.

»Da, imel sem ključ,« je pojasnil in skušal čim trdnjeje govoriti. »Snoči sem bil Miss Galovo spremljal iz Harmonije,« kjer poje: odprl sem ji bil vrata in ključ očitno zamišljen vtaknil v svoj žep. Tako se je zgodilo, da sem ga imel pri sebi. Hotel sem ji ga vrniti in ji na listku sporočiti da moram za en teden ali dva odpotovati, to se pravi, če ne...« Prenehel je in potem hlastno nadaljeval: »Skratka, odklenil sem vrata, prižgal luč in začel pisati nekaj vrstic. Tedaj sem dvignil pogled... vrata Hesterine spalnice so bila odprta... svetloba je padala na posteljo. Stopil... sem noter... Živčno je trzal s prsti, stiskal zobe. »To je vse. Se zdaj... Se zdaj ne morem razumeti... kar sem tam videl...«

»In nato ste nam telefonirali?« je vprašala Amanda.

»Najprej sem telefoniral v Harmonijo,« a Hestere ni bilo tam. »Vstal je in začel korakati gor in dol. Zdaj sem že skoraj ob pamet. Kje je ona? Kaj se je zgodilo z njo? Nikogar ne pozna, šele nekaj mesecev je v New Yorku, nobenih prijateljev nima — razen mene. Če... če se ji je kaj pripetilo...«

Amanda mu je mirno segla v besedo.

»Ali nam imate še kaj sporočiti, preden obvestimo policijo?«

Neprilebno je odkimal in Amanda je vzešla Jeffu, naj telefonira policiji. Jeff je vzdihnil in ubogal, mi vsi

smo pa molčali, dokler ni odložil slušalko. Nato je Amanda odločno rekla:

»Zdaj se moramo vsi pomiriti.« Izvlekla je iz svoje velike ročne torbice svoje pletenje, si nataknila ščipalnik in pogledala čez svoj rob Johna Bynama: »No, Mr. Bynam, ali kaj slušate, kdo je umorjenec?«

Čez nekaj trenutkov je odgovoril:

»Se nikoli v življenju nisem videl moža tam notri...«

Ne morem reči, zakaj so me njegove besede tako prestrašile. Kljub temu sem mu verjela. A to ni preprečilo, da ne bi čutila za temi skrbno izbranimi besedami nečesa, ob čemer me je mrzlo izpreletelo po hrbtnu.

Lucija je vstala in stopila k pisalni mizi ob oknu.

»Poglej no, Marthy, kako ljubke cvetlice! In namignila mi je z očmi.

»Ali ni ista vrsta, kakršne imamo pri nas...?« Uščipnila me je v laket, čebula dalje, pri tem pa pomežiknila proti nekemu listku na plovniku. Neopazno sem brala: »Liuba Mester, tu je tvoj ključ, ki sem ga včeraj po pomoti vzel s seboj. Danes sem prejel pismo od svoje tete in moram žal odpotovati. Bodi, prosim, tako dobra in...« Tu se je sporočilo končalo s čačko in packo. Sledila sem Lucijine mu pogledu in spoznala, da bi odhod lahko videla skozi odprta vrata posteljo v Hesterini spalnici. John Bynam je bil torej resnično govoril.

Nato je Lucija odprla neka ozka vrata, držeča v majhno kuhinjo. Vse v njej je bilo zelo snažno: električni štedilnik in posode so se kar lesketale. Na neki ključki je visela sinja večerna obleka, sredi kuhinje je stala lesena miza, v nekem kotu je bila pa priprta skloppliva likalna deska. Zdelo se mi je, da ni v kuhinji ničesar nenavadnega. A Lucijine bistrsre oči se niso mogle odtrgati od nje. Njeno pozornost je posebno priklenila miza, ki je laz ne bi bila dvakrat pogledala. Le kaj je videla na njej?

Noge so bile višnjevo prepleskane, plošča je bila pa iz surovega lesa in se je zdelo čisto nova. Lucija je potegnila ven predal. Nekaj pribora, nekaj kuhinjskega orodja, solatni pribor,

lopatice, stepalnik, valjar, nož za lupljenje krompirja, strgalnik — to to bilo vse. Lucija se je še enkrat razgledala in zamrmrala:

»Likalnica ni...«

»Sestra!« je poklicala Amanda. »Pridi takoj sem in sedi! In Lucija je brez ugovora ubogala in s ponužno sklenjenimi rokami sedla.

»Ko bi le hotela tudi ti plesti,« je rekla Amanda. »Poleg tega, da je koristno delo, ti še pomirja živce. Kolikokrat sem ti že to povedala...«

Vreščaje zvonjenje ji je presekalo besedo. Poskočila je, a se je takoj premislila in ukazovalno mignila Jeffu.

Vstopil je neki debel možak; z njegovega dežnega plašča je lila voda kar v curkih.

»Kaj se je zgodilo? Kje je...? Tedaj sta njegov pogled uklenili ljubka, mala Lucija, ki se mu je prijazno nasmehnila, in Amanda s pletenjem v rokah. Se preden si je opomogel od prvega presenečenja, sta se za njim prikazala dva policista, ki sta obstala kakor okamenela.

»Vra... Kaj to pomeni?« je vprašal debeli možak.

Jeff je pokazal na vrata Hesterine sope.

»Tam je truplo...«

Ošinil ga je srdit pogled, a vsi trije možje so pogledali, kamor je meril njegov kazalec. Ko so odprli vrata in prižgali luč, je eden izmed njih zastokal: »Moj Bog!«

Debeli mož se je vrnil in resno dejal: »Nihče ne sme zapustiti stanovanja, in pri tem nas je tako pogledal, kakor da bi nam grozil z nabitim revolverjem.

»Tega tudi nihče ne namerava, mladi mož,« je suho odgovorila Amanda. »Slučajno smo tu iz istega vzroka kakor vi.«

Amandine besede mi niso prav ugajale, zakaj debeli mož je naredil namo dober vtis; imel je sive oči, ki so hkrati izdajale inteligenco in dobrodušnost.

Jeff mi je zašepetal z glasom, treščim se od spoštivosti:

»To je nadzornik Moore...«

Dalje prihodnjt.

Jezero Titikaka — naravno čudo

Domovina „belih“ Indijancev

Potopljeno prastaro mesto — Skrivnostno izginotje velike količine jezerske vode

Titikaško jezero, ki leži na meji med Bolivijo in Perujem v Južni Ameriki, lahko brez pretiravanja štejemo med največja naravna čuda na svetu. Jezero je še danes znanosti velika ugan- ka v zemljepisnem, zemljelovnem, na- rodoslovnem in živaloslovnem pogledu. Titikaško jezero ima izmed vseh je- zer na zemlji najvišjo nadmorsko vi- šino, leži namreč 3798 metrov nad morjem. Njegova površina meri 8330 kvadratnih kilometrov, dolgo je 160 kilometrov, povprečno 60 kilometrov široko in do 218 metrov globoko. Je- zerska voda vsebuje le malo soli. Po vodnih znakih na jezerskem bregu so- deč, je morala stati gladina jezera nekdanj za več sto metrov višje kakor danes.

Od leta 1875. do 1882. je jezerska gladina upadla za skoraj tri metre, potem se je voda spet začela dvigati in zdaj spet neudržno upada. Geologi si še dolgo belijo glavo, da bi ugotovi- li, kam ta velika količina vode izgine. Boje se, da ta voda izpodjeda okrog 200 metrov pod jezerom ležečo visoko ravan, na kateri je sezidano glavno mesto Bolivije, La Paz. To me- sto s svojimi 150.000 prebivalci, radijo- sto postaja, vseučiliščem, cvetočo trgo- vino z gumijem, kavo, rudninami, fa-

kaom in kinovim lubjem je venomer v nevarnosti, da ga lepega dne po- goltne voda.

Obala titikaškega jezera je na več delih porasla s bičjem, vendar najde človek na obali tudi človeške naselbine s krasnimi nagrobnimi spomeniki iz- umrlega prastarega plemena, katerega mumificirana trupla so se ohranila do današnjega dne. Šele pred kratkim so na dnu titikaškega jezera odkrili raz- valine nekega starega mesta, ki ga zdaj raziskujejo potapljači. Na sredi jezera leži otok Titikaka, s krasnimi ostanki stare perujske palače in zna- menitega sončnega svetišča. Iz kamna izklesani maliki iz tiste dobe pričajo še danes o izginotju, a nekdanj tolikanj visoki kulturi Inkov.

S severa pritekajo v jezero mnogo- številni gorski potočki in ga s svojim prodrom, blatom in peskom čedalje bolj zasipajo. Ob jezeru prebiva več indij- janskih plemen, med njimi za narodo- slovje posebno zanimivo plemo Ajma- rov. Ti »Belih Indijancev« imajo prese- netljivo svetlo polt. Preživljajo se z ribolovom, s pridelovanjem žita, ovčje- reje, umetniškimi pletenjem bičja in neštivilnimi vodnimi pticami, živečimi ob bregovih titikaškega jezera.

Strup, ki je 5000krat hujši od strihnina

Dva raziskovalca strupov vseučili- šča v Osloju sta odkrila nenavadno rastlinico, ki vsebuje močan strup. Rastlinica raste ob bregovih reke Limpopo v Transvaalu v južni Afri- ki in ima kakor rubin rdeče liste in je komaj nekaj centimetrov visoka. Imenovala sta jo Hadenia.

Ko sta rastlino kemično pregleda- la, je pokazala mikroskopska preiska- va, da vsebuje 1 kubni milimeter limfnega soka 200 do 300 tisoč zrnc nekega strupa. Ta strup sta raziska- la dva norveška znanstvenika in ugo- tovila, da je strup Hadenie 5000krat hujši od strihnina.

Čudo starega veka

Eno izmed svetovnih čudies starega veka so bili »viseči vrtovi« bajne asir- ske kraljice Semiramide. Vrtovi so se razprostirali na strelah terasast (stopničast) vzpenjajočih se palač. Da so spravili na strehe palač 14 in pol milijona ton prsti, je moralo 13.000 delavcev delati celih deset let.

Obilno potomstvo

Poljska miš je 25 dan po svojem rojstvu že odrasla, in s lahko ploi- di. Na vsakih 21 dni lahko ta poljska glodavka skoti dva do deset mladičev. Na srečo je sovražnikov miši toliko ko peska v morju, sicer bi potomstvo enega samega mišjega para stelo v enem letu milijone miši.

Kolikšna je sončna energija

Vse sile na zemlji izvirajo iz sončne energije. Kolikšna je ta ener- gija, se vidi iz tega, da izpremeni sonce vsako leto 600 bilijonov ton vode v hlape. Vsa zemeljska površi- na — 500 milijonov kvadratnih kilo- metrov — dobi vsako minuto 9,5 kva- drilijona kalorij sončne toplote.

Če bi mogli vso to množino toplote izpremeniti v energijo, bi mogli 17 milijard ton težak predmet dvigniti vsako sekundo 1 kilometer visoko.

Reka z limonadnim okusom

Na meji južnoameriških držav Ar- gentine in Čila teče po ognjeniških tleh, kjer izvira polno toplih vre- cev, tudi rečica Rio Agrio. Njena voda ima kiselkast okus, zelo podo- ben limonadi. Okoliški prebivalci jo prav radi pijejo, prej jo pa še ne- koliko osladkajo.

Seveda v tej »limonadni« rečici ni limone, kiselkast okus ji dajejo po- sebne kemične snovi. Bajne ima pa ta voda tudi zdravilne lastnosti.

23 milimetrov velik ptiček

V Peruju so pred kratkim našli zelo majhnega ptička. Ptičiček je še manjši od kolibrija, saj meri ko- maj 23 milimetrov. Barve je rumen- kastordece.

Poleg svoje neznatnosti ima pa še tudi druge zanimivosti: leta namreč kakor žuželke, hrani se pa z medom, ki ga kakor metulji srka iz cvetic.

Parfum iz kavnih zrn

V poljedelskem zavodu v Puerto- Rico so ugotovili, da so v kavnih zrnih neke esence, ki so jih doslej pridobivali izključno iz jasmina in mi- meze, da so iz njih izdelovali par- fume. Doslej se je posebno priljub- ljene in kapačk tudi posebno drage parfume dobivali največ s Francoske- ga, po najnovejšem odkritju jih bodo pa izdelovali tudi v Mehiki.

Nedvomno bodo dame, nadišavljene z novimi kavnimi parfumi, za gospo- de velika privlačnost.

Kako se iz jekla naredi zlato

H Thomasu Edisonu (1847—1931) je prišel lepega dne neki delavec in ga prosil za službo. Trdil je, da je prvovrsten precizni mehanik in za- eno brez zasluzka. Edison mu je odgovoril, da mu ne more dati služ- be. Ker je pa mož kljub temu še

dalje tožil o svojem siromaštvu, mu je dal velik kos jekla in dejal: »Če ste res prvovrsten precizni mehanik, boste iz tega kosa jekla lahko na- redili zlato.«

Delavec je vzel jeklo in žalosten odšel.

Čez nekaj dni se je vrnil in dejal: »Naredil sem zlato iz jekla.« To reki je pokazal Edisonu več najpi- nejših vzmeti za ure, ki jih je bil izgotovil v neki delavnici. Te jeklene vzmeti so imele tisočkrat večjo vred- nost kakor prvotni kos jekla.

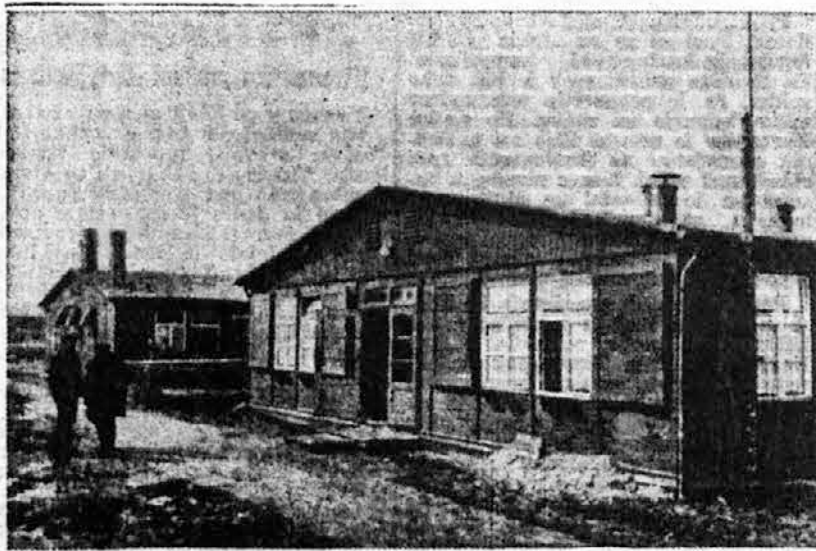
Edison je bil navdušen in je moža takoj vzel v službo v svoji tovarni.

Modistke delajo padala

Nemške tovarne, ki izdelujejo pa- dala za nemško letalstvo, zaposlu- jejo v veliki večini ženske delovne moči. Strokovnjaki mislijo, da so za to delo, ki zahteva najvestnejšo na- tančnost, najboljše žilvele in modist- ke. Zato imajo le-te prednost pri sprejemu v službo in hkrati dovolj priložnosti, da tekmujejo med seboj v najpopolnejši izdelavi padal.

Japonke brez kimonov

Japonska vlada je predpisala dva nova tipa oblek za tiste Japonke, ki so zaposlene v industriji ali v po- možni vojaški službi.

Orgi lavorano in Germania oltre due milioni di lavoratori volontari di tutti i Paesi dell'Europa liberata. I Tedeschi hanno procurato che questi lavoratori si sentissero bene in tutti i riguardi. Hanno costruito per essi speciali rioni operai con tutti i comfort dell'igiene moderne. L'illustrazione rappresenta una di queste cassette operaie dove i lavoratori trascorrono le loro ore libere. — Danes dela v Nemčiji več ko dva milijona prostovoljnih delavcev iz vseh delov osvobodjene Evrope. Nemci so poskrbeli, da se ti delavci v vsakem po- gledu dobro počutijo. Zgradili so zanje posebne delavske predele s hišicami, opremljenimi z vsemi modernimi higienskimi pripomočki. Slika kaže takšno delavsko hišico, v kateri prebijejo delavci svoj prosti čas.

Tradicionalni japonski kimono s svojimi širokimi plavutastimi rokavi je namreč najbolj neprimerna obleka za delovne ženske, kar si jih je moči misliti. Zato je minister za bogočast- je predpisal dva obvezna tipa oblek za dekleta in solarke. Za dekleta in žene, zaposlene doma, v šoli ali v pi- sarnah, je predpisana obleka, ki je še nekoliko podobna prejšnjemu ki- monu, vsekakor je pa brez vsakršnih priveskov in nepotrebnih dodatkov. Za delo, sport in letalsko obrambo je pa namenjena obleka, ki je nekakšna vreča s hlačnicami. Podobna je oble- kam kmetie, ki obdelujejo riževa po- lja in ki na mokrih nivalah ne morejo hoditi drugače, kakor da si kimono spodaj zasilejo in puste samo dve odprtini za noge.

Nevarna moda

V mnogih državah so začeli izdela- vati tkanine iz las, ki jih tovarne za drag denar kupujejo pri frizerjih. Tkanine so baie zelo lepe na pogled in tudi trpežne.

Hvalevredna novost, toda gorje ne- znemu spolu, če bo kraljica mode le- pega dne ukazala, da morajo vse da- me zaradi racionaliziranja svoje lase žrtvovati tekstilni industriji in dirati okrog — ostrizene »na balin«.

Širom po svetu

Prodajo mesa so omejili na šved- skem. Odslej dobi vsaka oseba na te- den po 157 gramov mesa, mesne jedi

je pa dovoljeno prodajati samo dva dni v tednu.

Danski kralj boleha na žolčnih kam- nih in bo moral na operacijo v neko kliniko v Kjopenhavnu.

Silen mraz je zajel vso brazilsko obalo. Ze več dni divjajo hudi viharji, ki so naredili veliko škodo na zimskih posevkih. V južni Braziliji venomer sneži.

17 novih davščin je uvedla finska vlada.

Romunski gospodarski minister je iz- dal naredbo, po kateri sme odslej ko- ruzo kupovati izključno samo država. Trgovci, ki imajo koruzo na zalogi, jo morajo oddati državi.

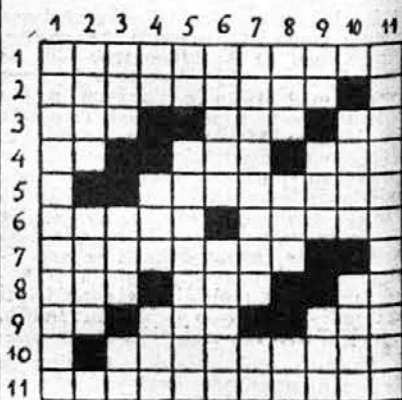
Nakaznice za vino bodo izdali na Francoskem. Na podlagi teh nakaznic bo vino enakomerno razdeljeno med državljane. Izdali jih bodo še pred novo vinsko letino.

Veliko škodo na poljskih pridelkih so napravili v Avstraliji kenguriji. Po poročilih iz Melbourne in Avstraliji so cele črede kengurjev napadle polja in uničile skoraj ves pridelek.

30 ljudi je doslej zmrznilo v sever- nem delu Južne Amerike, zaradi ne- navadno ostre zime. Iz Mendoze v dr- žavi Venezueli poročajo, da je živo srebro padlo na 24 stopinj pod ničlo. Kordiljersko gorovje je močno zasne- ženo, celo v tropski pokrajini Gran Chacu v Argentini imajo šest stopinj mraza. Prebivalci so v hudih skrbih, ker niso vajeni takšne zime.

? UGANKE

Križanka

Vodoravno: 1. Spi pod Peco. 2. Obrtnik. 3. Krajša oblika moškega imena; zober, bizon; kemični znak za stroncij ali kraljica na listinah. 4. Osební zaimek; Noetov sin ali po- možni glagol; vprašalni zaimek. 5. Tujka za veliko natančnost. 6. No- seča; arija. 7. Reka in zvezna država v U. S. A. 8. Krajevni prislov; obli- ka glagola dati; priredni veznik. 9. Dva samoglasnika kot preglas; vrsta, red ali predlog s 4. skl.; cepič, razpoka. 10. Ohrabriti. 11. Lepo de- janje po zgledu vdove iz sv. pisma.

Navpično: 1. Lepa lastnost zna- čaja. 2. Štorklja; začimba solate. 3. Pogojni veznik; poželenje; vzdih- ljaj v žalosti. 4. Italijanski spolnik; žensko ime; osební zaimek. 5. Soglas- nika iz glagola pod 8. vodor.; ke- mična prvina. 6. Štiridesetmilijonski del ekvatorja; ti predeli so v pu- ščavah prekoristni. 7. Lahka kovina; kemični znak pravkar omenjene ko- vine. 8. Priredni veznik; možki glas; pol čolna. 9. Začetnici čbeličarja, ki je spisal našo prvo daljšo povest »Srečo v nesreči« (l. 1836.); umetni- ško delo; španski narodni junak. 10. Pojav pri gorenju; del noge. 11. Dve živali; najprej velik ptič, nato de- beločezec.

Literarno vprašanje

Kateri naši pomembnejši slovstveni- ki so se rodili v Ljubljani ali v njeni bližnji okolici? Poglejmo, katere večje pesnike in pisatelje nam je dalo naše kulturno središče. Ali sploh more tek- movati z deželom?

Enačba

(a — b) + (c — d) + (e — f) + (g — h) = x.

a = prebivalka neke doline v Julij- skih Alpah; b = deklisko ime; c = stopinja; d = sončni bog; e = vanjo spravljamo neko pisalno potreščino; f = ptica pevka; g = literat; h = domača žival x = naš realistični pripovednik, ki se je rodil skoraj pred devetdesetimi leti.

Vprašaj in preizkusi me!

1. Katera kovina je najboljši pre- vodnik elektrike in toplote?
2. Koliko je štiridesetletni števil?
3. Kdaj je Prešeren spesnil »Krst pri Savici« in kdaj je bil natisnjen?
4. Ali ribe zapirajo pri spanju oči?
5. Kateri znani že umrli pisatelji se imenuje kakor njegova domovina?
6. Odkod izvira beseda solata?
7. Kje se je rodil Matija Čop in kdaj?
8. Koliko tipk ima normalni klavir?
9. Kdaj so Turki osvojili Konstan- tinopol (Carigrad)?
10. Kaj daje pravim salamam po- seben okus?
11. Kako veliko je kitovo jajce?
12. Kateri so glavni zastopniki naše moderne?
13. Kaj nastaja pri vrenju mošta?
14. Katere so upodabljajoče umet- nosti?
15. Kako se imenuje atenski grad?
16. Katero je glavno mesto Čila?
17. Kdo je spisal vrsto romanov z naslovom »Comédie Humaine«?
18. Kaj je »mrtva roka«?
19. Kaj je atavizem?
20. Kdo se je rodil v Vrsnem pod Krnom?

ODGOVORI

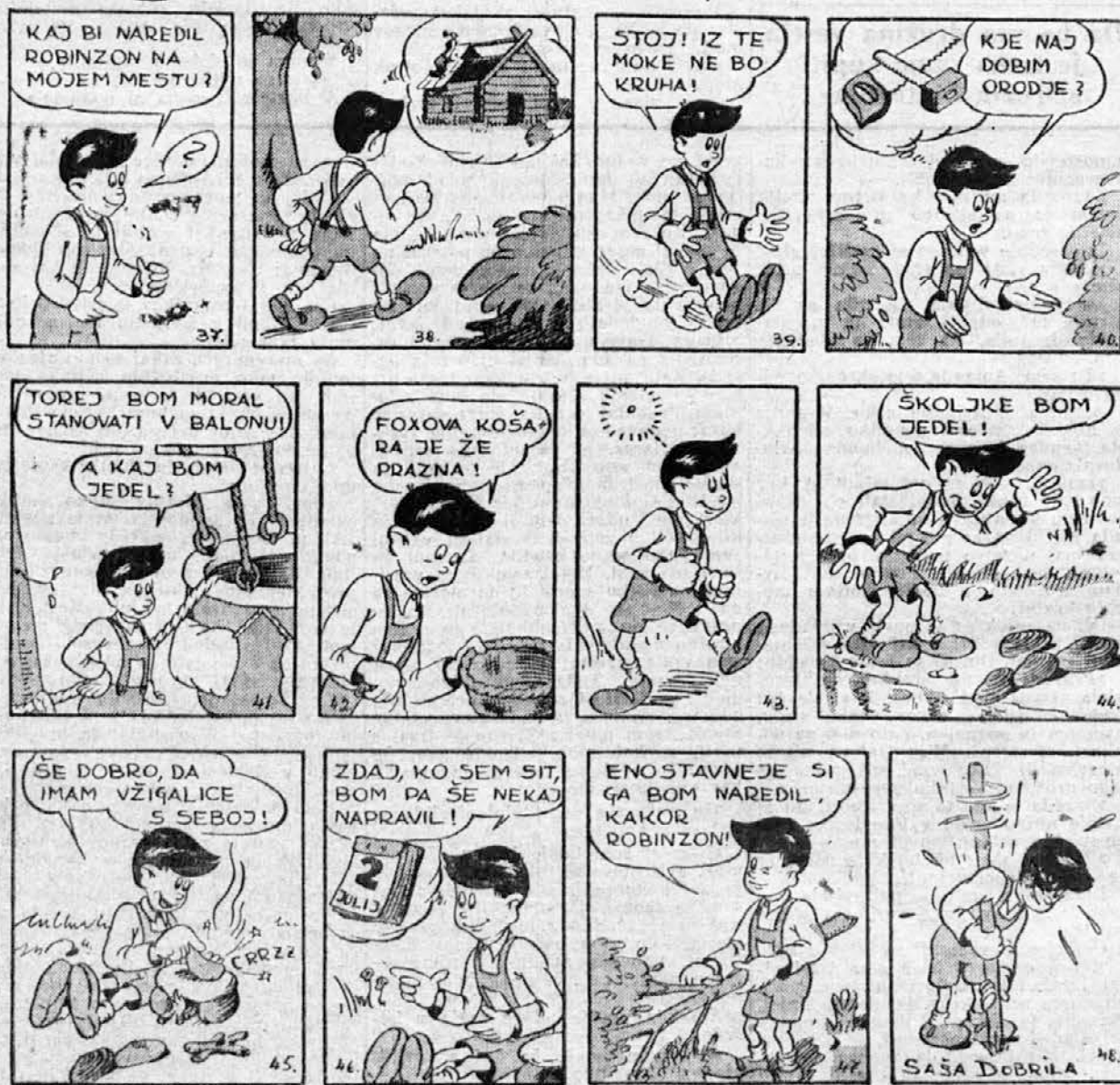
1. Srebro. 2. 4000. 3. 1836. 4. No- etov sin. 5. Dva. 6. Soglasnik. 7. Soglasnik. 8. 48. 9. Dva. 10. Lepo de- janje. 11. Dve. 12. Kateri so glavni zastopniki naše moderne? 13. Kaj nastaja pri vrenju mošta? 14. Katere so upodabljajoče umet- nosti? 15. Kako se imenuje atenski grad? 16. Katero je glavno mesto Čila? 17. Kdo je spisal vrsto romanov z naslovom »Comédie Humaine«? 18. Kaj je »mrtva roka«? 19. Kaj je atavizem? 20. Kdo se je rodil v Vrsnem pod Krnom?

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: vodoravno po vrsti: 1. Dostoj- nost, 2. e, tib, lev, m, 3. klop, d, lipa, 4. job, 5. ed, ton, 6. ig, arrak, tu, 6. n, up, n, 6. v, 7. as, emaji, h, 8. Ca, no, eo, uk, 9. 10. j, N. B., da, 10. j, snetjav, n. 11. antikvariat. Zloženka: Oka, Menina — ekamenina. Izpolnilica: Maister, Stritar. Rebus: Bolerni je tisoč, zdravje eno samo.

PRIGODE BOREDNEGA MIHCA

SAŠA DOBRILA

Dalje prihodnjič

Tujec se je zganil. Očitno ga je zadel na ranljivem mestu; živčno je utrl ogorek v pepelniku, nato pa dejal:

»Ime mi je Pierre. Zdi se mi, da je to kaj spodobno ime za povprečnega Francoza. In kar se tiče polkica, si ga kar izmisli, madame, če mislite, da sam nočem o njem govoriti!«

»Detektiv ste!« je zmagoslavno vzkliknila.

Udaril je v tako prisrčen, neskrben smeh, da ga je debelo pogledala.

»Slabo ste zadeli... In nato, srčče, črne obrvi: »Vsa v taksem pomenu, ki mi ga vi pripisujete, ne!«

»Torej pomeni to, da delate na svojo roko? Morda celo za svojo zabavo?«

»Nikakor ne, delam, kakor ste se izvolili izraziti. Kako, da vam je to prišlo na um?«

»Ker ste me tako vztrajno zasledovali,« je odkrito priznala.

»Oh, možki se lahko za žensko zanimajo iz marsikakega drugega vzroka!«

»V tem primeru, gospod, vas prosim za pojasnilo. Povejte mi tudi svoj poklic in svoje ime. Pierre! To je samo ime! Ali nimate nimate?«

Pogledal jo je s svojimi temnimi očmi. Njeni upravičeni očitki so ga očitno nekoliko vznemirili.

Doslej se mu je mlada vdova zdelala plašna in kaj boječa, zdaj se je pa na lepem izkazala duhovito nasprotnico, ki je ne gre podcenjevati. Zardel je, kakor da bi ga bil kdo zasul pri pregrehi:

»Pierre je moje ime. Prosim, naj vam za zdaj zadošča. Dopotoval sem iz kolonij, da izpolnim neko zelo zaupno misijo... V Parizu sem zdaj šele tri mesece. Ne vem, kako dolgo bom še ostal. Morda bom odpotoval že čez nekaj dni.«

»In kdo odloča o tem?« je živahno vprašala.

»Moji gospodarji.«

»Moji Bog, kdo so vendar to?« je vzkliknila, zakaj zadeva se ji je zdelo vse bolj zamotana, kakor je bila dotlej mislila.

»Ime mojih gospodarjev vam tako ne bi ničesar povedalo,« je mirno odvrnil, gledajoč ji naravnost v oči. »Toliko vam povem, da niso policisti! Govoriva rajši o vas, o vašem življenju. Govoriva o vaši družini, vašem možu.«

Liana se je zganila. Kadar koli se je spomnila na Anatola Lussana, je bila vsa zmedena. Morda je bilo to samo slučajno, morda je bilo v zvezi z zasliševanjem na policiji, vsekakor ji je bilo najbolj prijetno, da nihče ni omenjal imena njenega pokojnega moža. Ali ga je zdaj ta tujec nalašč izkopal iz pozabe?

»Hotela se je prepričati. Toliko je že vedela, da zgrda ne bo dosegla ničesar. Bil je kos vsakemu vprašanju. Hotela je poskusiti z zvijačo.«

»Naj bo,« je spravljivo dejala.

»Govoriva o moji rodni deželi. Iz Normandije sem.«

»Pokrajina je tam menda zelo lepa, ali ne?«

»Meni se zdi čudovita! Odvisno je pač od tistega, ki jo gleda.«

»Morda tudi od njegove volje in njegovega razpoloženja,« je pomenljivo pripomnil.

»Delno že. Nekateri imajo na primer rajši razburkano severno morje kakor sladkobno sinjo Adrijo. So ljudje, ki ljubijo ravnine in polja, drugi pa zasnežene gorske vrhove.«

Spoznal je, da se noče spuščati z zanesljive ravnine splošnosti na sporedne bregove osebnosti. Da, že od začetka razgovora je bila na preži, kaj bo rekel, in hkrati pazila, da se ne bi prav nič izdala. Bila je torej pripravljena na napad in je vnaprej skovala duhovito obrambo. Ta nepričakovani odpor ga je mikal in jezil hkrati.

»Ali vas ne vežejo na rodni kraj nežni spomini srečnega detinstva?« jo je vprašal in pozorno gledal.

Liana je bilo to vprašanje nekako tako kakor mečevalcu nepričakovan sunek s strani. Ali morda ta tujec res kaj več ve o njenem življenju doma?

»Rada imam Normandijo, toda ne

LJUBEZENSKI ROMAN

njen prvi mož

zdi se mi potrebno, da bi to ljubezen obesala na veliki zvonec,« je odklonilno odvrnila. »Rada jo imam zato, ker sem se tam rodila, ker sem tam preživela toliko neskrbnih, srečnih let... ker tam počivajo moji dragi...«

»Vsi?« je živahno vprašal.

»Da, skoraj vsi... moj oče... moj ded in babica... in morda bom tudi jaz kdaj počivala tam doli. Jaz in vsi moji...«

»Najbrže tudi vaš mož?«

Liana je nehote zardela.

Spet jo je nalašč spomnil na pokojnega Lussana. Mogoče se torej vendarle zaradi njene nenavadne močvirne zanima zanjo? Spoznala je, da je natanko poučen o vsem. Zakaj ne bi jo tudi prav zdaj tako vprašujoče in tehtajoče gledal? In ker ni takoj odgovorila, je še vsiljiveje ponovil:

»Ali je vaš pokojni mož pokopan v Normandiji ob strani tistih, ki ste jih tako ljubili?«

»Ne,« je naposled odgovorila. »Pokopan je v okolici Pariza. Doslej se nisem imela sredstev, da bi ga dala prepeljati v družinsko grobnico.«

Bila je radovedna, kaj bo ta tujec še skušal izviti iz nje po tako mučnem priznanju.

Molčal je in na videz zamišljeno strmel v časopis pred seboj. Njegove črne, nasršene obrvi so pa pričale, da se njegove misli mude daleč drugje. Da, ta mala, na videz tako plašna stvarca z zametastimi očmi in mlčnim obrazom ga vodi za nos! Na vse zna odgovoriti! Sicer pa, ali ni znala prepričati tudi policijskega komisarja?!

Nekaj trenutkov je minilo, preden je našel izgrubljeno ravnost.

»Bil sem nekoliko preradoveden glede vašega moža, madame. Oprostite mi! Zakaj mi niste povedali, kar mi gre?«

Zasmejala se je, prav tako neiskreno kakor on nekaj minut poprej. Vedela je, da ji je nastavljal novo past. No, miška bo previdna!

»Ker mislim, da ni prav nič sravnostno, če priznamo, da se včasih nas želje ne ujemajo z našimi dohodki. Mislim, da ni prav nič slabega, če sem siromašna.«

»Ali ste res tako siromašna?« je vprašal kakor proti svoji volji.

»Toliko je imam, da lahko spodobno živim. Preskrbel me je neka stara tetka. Denar, ki si ga sproti zaslužim, moram hraniti za poznejše dni. Morda se ne veste, da šivile nismo socialno zavarovane. Zato je dobro, če položim vsak mesec kakšen prihranek na stran.«

»Oh, oh, kdo bi si mislil,« je nekoliko raztreseno odvrnil. »In vaš mož, ali vam ni ničesar zapustil?«

Liana se je zganila, kakor bi jo bila kača picila. Kam neki meri? Ogorčeno je vzkliknila:

»Gospod, to gre predaleč! Postajate predrzni! Zal mi je, da sem se zapletla v pomenek z vami!«

»Upravičiti moram svoj sloves pri vas, madame,« je pikro odvrnil, ne da bi ga bil zbodel pravkaršnji očetek. »Sami ste dejali, da sem videti detektiv.«

»Toliko slabše za najino znanje! Vohiljači, opravičivi in radovedneži so mi že od nekdaj zoprn! Prosim, upoštevajte to, če vam je do moje družbe.«

»Ali nisem malo poprej dejal, da se nedolžni duši ni treba bati radovednežev?« je kakor za šalo vprašal.

»Vaše naziranje me ne zanima, gospod. Prav tako vas ne želim prepričati o svojih nazorih. Čas je, da se posloviva.«

»To je preprostejšje in lažje kakor tvegati nevaren razgovor! Zelo ste bistri, madame Lussanova!«

Cutila je, da ga je vendarle ugnala,

la, zato je tudi ta očetek ni mogel spraviti v slabo voljo. Opazila je, da mu je zdaj na bledeh licih gorela temna rdečica, in gledal jo je spet tako očitajoče podsmehljivo kakor nekdanje dni. Ozračje med njima se je naelektrilo s tisto skrivno napetostjo, ki postane neznosna, če je ne sprosti odsešila ploha.

Vendar je tudi Liana trmasto molčala. Pričakovala je bila odkritega razgovora, kjer naj bi odgovorila na nekaj vprašanj in pojasnila morebitno pomoto. Zdaj se je pa čutila kakor zločinec, ki si ne sme ali ne more najeti zagovornika. Taval je v temi, ne vedoč, kje jo čaka napad in kako naj se ga ubrani.

Samo nekaj je bilo gotovo: ta neznanec je imel, ali si je pa umišljaj, da ima tehten vzrok, da sme igrati preiskovalnega sodnika in morda kdaj pozneje tudi državnega pravdnika. In kljub temu, da je v njegovih očeh brala lahen odsev resnične ožornosti, kljub temu, da je bilo v njegovem vedenju nekaj, kar jo je pretreslo, je čutila, da ji dela krivico. Se obsojenec ve, česa ga dolži? Ona naj pa tipa na slepo in prizna tisto, o čemer se ji niti ne sanja!

Zdaj, ko se je bila že nekoliko privadila temu pogledu, je čutila, da mu je tudi v besednem dvoboju kos. Cutila je, da se tudi on izogiba nekakega priznanja. Kakšna je skrivnost, ki oba tako muči in hkrati veže? Kakšna skrivna vez naj bo med njo in tem tujcem, ki ga še pred nekaj meseci niti poznala ni?

Molk med njima je postajal vse bolj napet in vse težji. Nekakšna tesnoba se je lotila obeh. Naposled je tujec vstal in se vpljudno priklonil:

»Zapustiti vas moram, ker imam domene s prijatelji. Upam, da se bova še srečala. Na svidenje, madame!«

Liana je zamišljena obsedela. Ni bila pričakovala, da bi se mu tako na hitro poslovil, ne da bi mu utegnila reči še besedico, dve.

»Kakšen čudež,« je vzdihnila sama pri sebi. »Že sem upala, da bom to zadevo uredila in da bo konec tega zasledovanja, ki me dela tako živčno. In kaj je bilo namesto tega? Besedičenje sem in tja, pisan balonček, ki se je razpočil, ne da bi mi kaj ostalo v rokah! Storila sem vse, da bi ustregla njegovi radovednosti, in vendar sva zdaj tam kakor ob začetku.«

Zamišljena, toda ne nejevoljna se je napotila v tuilerijski vrt. Sedla je na klopec in opazovala otroke, ki so se igrali na pesku. Nekateri so bili kakor nerodne živalce, ki so se bile komaj seznanile z življenjem. Vse jim je bilo novo, nepoznano. Z nerodnimi, debelusi ročicami so grabili po tleh, trgali travo ali sipali pesek skozi prste. Neko dekletce je pribadalo tik od njene klopi. Postavilo se je na noge, tedaj je pa že štrbunknilo, kakor da bi jo bil kdo potegnil k tlom.

Liana je poskočila in jo dvignila. Začutila je čudovito, nenadno nežnost, ki jo je vsa prešinila. Stisnila je otročička k sebi in ga hotela poljubiti na solzna, rdeča lica. Vendar se je premislila in ga samo pogladila po zlatih kodrih. Njekje je bila brala, da poljubljani otrok ni higiensko. Zdelo se ji je pa, da bi samo s poljubom lahko izlila svoje čustvo v dežanje. In ko je otroka spet postavila potolaženega na tla, se ji je zdelo, kakor da je to čustvo ostalo v njej, da je močno, da prekipava in išče izliva...

»Morda je to ljubezen?« je nekoliko zmedena pomislila. Skoraj se je sramovala te misli. V kakšni zvezi naj bi bila doživljaj s tem otrokom in njeno čustveno življenje? In vendar je čutila, da je bila od kavarniške mize vstala drugačna kakor je bila

pred pol ure, ko je sedla za njo. Čutila je, da se je v njej nabrala neka nežnost, ki je klicala, hrepnela po odzivu.

Da, njen odnos do skrivnostnega tujca se je zdaj bistveno izpremenil. Nič več se ga ni tako grozljivo bala. Morda je tudi on nesrečen? Šele zdaj se je spomnila vseh podrobnosti razgovora z njim. Kako odsotno in zamišljeno jo je kdaj pogledal. In tiste svetle oči so včasih potemnele od skrivnostne bolesti, ki ji ni vedela izvora. Razen tega ni bil skoraj nič podoben drugim mladeničem današnjih dni. Nekaj staromodnega se ga je držalo, morda zaradi umetniške samovznice, zavezane za vsemerno eleganco, morda zaradi prosojne blede oči ozkega obraza. Spomnila se je njegovih rok, ki jih je bila tedaj v cerkvi prvič videla. Da, tedaj so se ji zdele nekoliko pomehužene, negovane roke brezdeleže. Zdaj je pa opazila, da imajo krepak izraz, da so ozke in živahne. Kadar se je njegov obraz sprostil in kadar je mislil, da ga ne opazuje, je bil njegov izraz miren n lep. Samo na visokem čelu je trepetalo nekaj mračnega kakor neizgovorjeno vprašanje.

Ko se je zasačila, da že ves čas, odkar sedi v parku, ne misli na drugega kakor nanj in na razgovor z njim, se je sama nase razhudila. Skusala si je dopovedati, da je njen nasprotnik, če že ne sovražnik, in da ni vredno toliko misliti nanj. Zatrjevala si je, da je kriv, da ni tega popoldneva bolje izbrabla, zakaj sonce se je že nagibalo k zahodu in rožnata svetloba je vse predmete obličala z nenaravno gledališko lučjo.

Sele ko se je spomnila, da se je za jutrišnje popoldne dogovorila s tovarišicami za kopanje na Seini, ji je pričakovanje pregnalo misli na gospoda Pierra. Bila bi premalo ženska, če se ne bi veselila nove sinje kopalne obleke in bele gumijaste čepice, ki jo je bila popoldne kupila. Ozrla se je v nebo. Prepredlo se je bilo z lahimi oblaki sopare, toda kazalo je, da bo lepo vreme ostalo. Z vzdihom olajšanja je krenila domov. Doslej je sicer večerjala v gostilni, kakor je bila sklenila ob začetku dopusta, toda danes je bila še vsa prepelna spominov, da bi zavila tjakaj. Zato si je rajši mimogrede kupila v trgovini s delikatesami škatic sardin, nekaj presnega masla in nekaj mrzlega narezka. Nekoliko zdvojnega in zmedena nad svojim novim počutjem se je po živahnih pariskih bulvarjih vračala v okraj, kjer je stanovala.

VII

Kopališča ob Seini so bila tisto leto prenapolnjena. Ljudem srednje sloja socialna kriza ni dovolila, da bi potovali v razkošna letovišča, v gore ali na Sinjo obalo, zato so se morali zadovoljiti z zvesto, zanesljivo Seino. Parizan ne bi bil Parizan, če si ne bi znal tudi v skromnih mejah urediti življenja vedro in udobno. In tako si tisto poletje ob bregovih Seine spoznal, kaj vse lahko tudi iz prozaičnega okolja ustvarita dobra volja in domišljija.

Vroč dnevi avgusta so pričarali na sivozelene valove bleščavico južnega morja, kadar ga oblija sonce. Zeleni bregovi so bili polni zagorelih, zdravih kopalcev, ki so se zabavali s športom ali pa lenobno pohajkovali v travi. Oživele so čolnarne, klubske in zasebne počitniške hišice; na kopališčih, kjer so leseni bazeni segali v sredino struge, je mrgolela živahna, čebļajoča, vriskajoča množica. Kdaj pa kdaj je po strugi pridrsel navzdol čoln; vesla so udarjala ob gladino, od njih je kapljala sivo-srebrna voda in puščala za seboj mehko sled. Iz čolnov si slisali smeh,

pesem ali pa zategnjene zvoke gramofona, igrajočega najnovejšo popevko. Vse ozračje je želelo po zdravi, razposajeni in preserni vedrosti, ki sta jo še podkrepila sinje, brezoblačno nebo in osvežujoč, segav vzhodnik, ki je mršil ženskam lasce, sproti sušil mokra telesa in napihoval bela jadra lupinasto majhnih jadrnic.

Kopališče Mon plaisir je bilo eno tistih prikupnih, zelenih prostorčkov, kjer si sicer moral plačati nekoliko višjo vstopnino, zato si pa smel lemariti v ležalniku, razprostrtem ob vodi, sedeti ob rdeče popleskanih mizicah in srkati ledenomrzlo limonado, mogel si igrati pingpong na zeleni tratici, ali si se pa celo skobacal v enosedelnik in veslal po strugi navzdol.

Ko je gospod Pierre videl, da je gručica mladih znark iz salona gospe Limaye zavila v to kopališče, se je skoraj zadovoljno oddahnil. Če naj že preživi popoldne na soncu, potem rajši v elegantnem in ne prenapolnjenem kopališču ob bregovih Seine kakor sredi neukrotljive, poteče se množice, ki se cvre po soparnih kopališčih sredi mesta. In če bi vedel, da je ta predlog sprožila prav tista, ki jo je zasledoval, bi ji bil morda na tihem celo hvaležen, čeprav bi ji na zunaj kajpak tega za ves svet nikoli ne priznal.

Bil je zadovoljen, da ga niso opazili, in je skrbno ostajal nekaj korakov za njimi. Čeprav je bil večeraj sklenil, da bo lepo 'srnico' pustil nekaj dni pri miru, ga je neka neukrotljiva, pekleča radovednost gnala, da jo že zgodaj jutraj počaka v senici platane nasproti hiše, kjer je stanovala. Od tistega trenutka, ko je stopila na sončno cesto, pa doslej ni izpustil iz oči. In čudno, to zasledovanje, ki mu je bilo samemu doslej nekoliko mučno in neprijetno, se mu je zdelo danes, ko jo je že nekoliko poznal, skorajda zabavno, kakor še zde zabavne otrokom skrivnice.

Spet je obedovala v prikupni gostilnici, kjer jo je bil večeraj ogovoril, toda to pot se ji ni pokazal. Pohitel je na skromen obed v bližnji avtomatski bufet in se jadrno vrnil, da mu ne bi ušla. Ne, še je sedela za svojo mizico in stisla po nekem modnem časopisu. Kdaj pa kdaj je pogledala na zapestno uro, kakor da ne bi mogla pričakati časa, ko bo vstala in odšla. Ko je naposled plačala in krenila proti izhodu, se je skril za umetnim cvetličnim nasadom, da ga ni opazila. Bila je že doberšen konec pred njim, ko ji je spet prišel počasi in previdno slediti.

Kako lahko in prikupno hojo je imela! V desnici je nosila veliko živoredečo slannato torbico, ki se je zdelo kakor živahen madež ob sivini njene svilene obleke. Imela je vitke, visoke noge in tenke, nežne nart; zdelo se je, da je njena polt tako nežna in bela, da sluti pod njo mehko svilno sinjo žilico, po katerih kipi mlada, neukrotljiva kri. Pierre — dovolite, da ga tudi mi tako imenujemo — se je nehote vznemleval, kadar je opazil, da se je kdo izmed mimogredajočih radovedno ozrl od strani za mlado ženo, čeprav ni to v Parizu nič nenavadnega. Vendar se mu je zdelo, da ima on in samo on do nje neko skrivno, nezapisano pravico, zato se mu je zdelo sleherni zanimanje drugih moških neupravičeno.

Na nekem vogalu sredi mesta — Pierru je bilo že hudo vroče, saj je bila zoodna popoldanska ura — se je sesla s svojimi tovarišicami, ki so jo že čakale. Nato so se s travmajem odpeljale v okolico mesta. Pierre je komaj še ušel odprti voz in se stisnil v kot, da ga niso opazile. Ko so izstabile, se je sam peljal dalje in skočil šele nekaj metrov pozneje iz tramvaja; tedaj so mu bile že obrnile hrbet in jo čebļajo in smeje se ubirale proti kopališču.

Le kako da se ni bil domislil na kopanje! V veliki slannati torbici kajpak ne more nositi drugega kakor kopalno obleko! Sam je pa pozabil kopalno obleko doma! Zdalj ga je pa še posebno zamikalo, da bi šel za dekleti v kopališče. Morda pa posojajo kopalno obleko pri blaginji?

Dalje prihoduji

HUMOR

Poznavalec oper

Nekaj minut pred osmo sreča gospod Bahač svojega prijatelja Bolho, ki se mu strašno mudi.

»Kam pa, kam tako naglo?«

»K. Figarojevi svatbi.«

»Za kaj takšnega bi si pa že lahko najel avto!«

Nerodno

Piskur priteče brez sape na policijo, k stražniku in pove: »Denarnico so mi ukradli!«

»Kakšna je pa bila?« vpraša stražnik.

»Vitka in svetlolasa!«

Skoda

Sodnik: »Ali ste vi tisti, ki je pred letom dni osleparil bankirja Zehito za pol milijona lir?«

Obtoženec: »Zal, ne.«

Dobra duša

»Dovolite, gospod zdravnik, kako je mogoče, da zmerom svarite svoje paciente pred alkoholom, sami pa vsak dan spijete vsaj pol litra vina?«

»Dragi prijatelj, pravi človek misli nase nazadnje!«

Nepotrebna skrb

Gospod zdravnik, te negotovosti ne morem več prenašati,« toži bodoči oče.

»Le potolažite se,« ga pomiri zdravnik. »Že stokrat sem pomagal pri rojstvu, pa se mi še nikdar ni zgodilo, da bi umrl otrokov oče!«

Znanstven dokaz

Povej mi dokaz za to, da je zemlja okrogla.«

»Krožni vojni listki.«

Čudno

Gospod Bradáč, ali imate kakšnega brata?«

»Da, enega.«

»Čudno, včeraj sem o tem vprašal vašo sestro, pa je dejala, da ima dva.«

Zagovoril se je

Profesor zaloti učenca, da med njegovo razlago gleda skozi okno, in ga pouči:

»Kadar razlagam o oslu, ne glejte skozi okno, temveč vame!«

Pri zdravniku

»Kaj vas boli?«

»Ne vem, slabo se počutim.«

»Kako pa živite?«

»Oh, gospod zdravnik, delam ko konj, jem ko volk, pijem ko žolna, zvečer sem truden ko pes, potem pa spim ko krava.«

»Potem pa pojdite k živinozdravniku!«

Vsaj nekaj

»Ubožec, že spet ne moreš spati,« pravi žena možu, ki pestuje otroka.

»Zdalj mi je vsaj leva roka zaspala,« jo potolaži mož.

Izprememba

Pisatelj (svoji ženi, s katero ni nič kaj srečno poročeni): »Ko si bila še dekle, sem o tebi pisal pesmi, takoj po poroki novele. Zdalj pa skoraj vsak dan tračediš!«

Samogovor

»Moja žena tehta osemdeset kil. Vsako leto gre na počitnice v toplice, kjer izgubi osem kil. V desetih letih bom vdovec!«

O vroči juhi

Malo pomešaj, malo popihaj!

Lačni sedemo za mizo, kjer se valjivo kadi juha. Zajamemo z žlico, malo popihamo in previdno srknemo. Bolečina nam ukroti neučakanost. Vrhemo se na korenitejšje mešanje in pihanje. Iz izkušnje že vemo, da se tako jed hitreje ohladi. Večina bi utegnila misliti, da se to zgodi zato, ker zaveje hladnejši zrak preko krožnikov in žlic. V tem prepričanju tudi nehoté opihamo opeklino, a hitro občutimo, da topli dihi le povečajo bolečino.

Ne gre pa za to, ali je zrak hladnejši ali toplejši. Stvar je drugačna. Najbrže je znano, da se vsaka tekočina ohlaja, če se izpareva, in sicer tem bolj, čim hitreje se spreminja v paro. Če se 1 g. t. j. 1 kubični cm vode segreje za 1°C, pravimo, da sprejme eno kalorijo, če se pa za 1°C ohladi, jo odda. Da izparimo 1 g vode je treba približno 500 kalorij, ki jih mora sama oddati, če ji jih prepočasi ali snoh ne dovačemo.

Ako od 11 ali 1000 g vode izhlapi 1 g, izgubi torej voda kakih 500 kalorij. Na vsak posamezen tisočeri gram odpade tako pol kalorije toplote. Čim hitreje voda izpušča, tem bolj se ohlaja, saj jo more toplejša okolica med tem prav malo ogreti; še bolj se pa izhlaja, če je okolica sploh hladnejša od tekočine.

Povrnimo se spet k naši juhi, saj bo zdaj razlaga prav lahka. Ko se juha ohlaja, se nakopičijo nad krožnikom ali žlico vodne pare v oblak. Ker je ozračje v sobi mirno, se ta sopersa prav počasi širi po prostoru in zrak nad juho je kmalu par tako nasičen, da jih že ne more več sprejeti. Hlapenje skoraj prestane in

juha se le težko še ohlaja. S pihanjem odganjamo pare, tako da jih more novi nenaseničen zrak spet vsrkavati. Tako pospešujemo izparevanje in hlapenje. Veter tudi najhitreje osuši mokro zemljo in ceste.

Iz nasprotnih razlogov pokrivamo jedi, ki naj ostanejo dalje časa tople. Pokrov zadržuje nasičene vodne hlapce nad jedjo in s tem preprečuje nadaljnje izpuševanje in hlapenje. Hrustajoča skorja povzroči, da ostanejo žemlje (izraz še poznate?) znotraj še dolgo tople. Nekaj drugega je s termovkami, katerih stene prav počasi propuščajo toploto in so tudi same na zunaj prav malo tople. Pokrovi pri jedeh pa se, kakor posode same, zelo ogrejejo in manj zadržujejo ohlajevanje.

Kadar obedujemo na vrtu, se jedi hitreje ohlajajo ko v hladni sobi, saj vsaka najmanjša sapica že odganja hlapce iznad posod, krožnikov in žlic. Gospodinja naj tedaj dobro pokrijejo jedila na vrtu, pa naj sonce še tako pripeka!

Z vročim govejo juho imamo še drugo težavo. Le priznajmo, da si s prvo žlico skoraj vedno malo usta opečemo! Mast, ki je lažja ko voda in zato po vrhu plava, zadržuje kakor kak pokrovec izhlajevanje. Tudi mast se ohlaja, a silno počasi in tako razumemo, zakaj nam je vroča mesna juha nevarna. In kakršnega temperamenta in hrabrosti smo, na tak način se je lotimo.

Nekateri se takoj vržejo nad glavnega sovražnika in kakor minolovci polovijo najprej vse cinke. Potem se juhe že ni več bati. Drugi jo pa dalje mešajo, da tolišča ravnotežna silno drobne kroglice, ki se enakomerno porazdelijo po tekočini. Lakedi bomo tako hitreje kos; treba pa bo spet pomešati in popihati, saj se masčoba počasi znova zbere na vrhu.

Pa tudi drugače je pri vročih tekočinah mešanje priporočljivo. Ker je seveda hlapenje na površini najmočnejše, je gornja plast vedno najhladnejša; prav je, da jo pomešamo med toplejšo, ki s tem pridejo na površje in se ohladi.

Naša koža prav za prav slabo razlikuje med toplim in hladnim. Le pri toplini, ki se približujejo telesni toploti, razpozna tudi manjše stopnje. Vroči in mrzli prostor pač dobro ločimo zaradi preazračljivih učinkov na naš celotni organizem. Če pa se dotaknemo kože z zelo vročim ali zelo mrzlim predmetom, ne moremo niti približno označiti stopnje. Še več! Curek tekočega zraka z —200° zbudi na koži enake občutke in mehurje kakor vroča voda.

Občutek, kadar jemo sladoled, ni dosti drugačen od onega, kadar si opečemo usta. Te podrobnosti se komaj zavedamo, saj predobro poznamo stvarno stanje. Vendar nas ta sličenost zapele, da premrzli led nehoté pihamo kakor vrolo jed. Prav gotovo ste se pri tem takem že zasacili. To pa nikakor ni priporočljivo, kajti pihanje more kvečjemu pospešiti hlapenje ledne površine in s tem ohladitev ali točnejše rečeno, počasno posteklitve. Nekaj masega se urejale edino tedaj, če nalahko dihamo vanj s toplo sapo.

Vsaj toliko naj bi vedel vsak jedec o ohlajevalni tehniki vročih tekočin, jedil. Se boljše je seveda, če nam gospodinja pred jedjo prihrani tak napor in skrb za zdravje. Da vroče jedi in pijače škodujejo zobem in želodcu, so zdravniki menda že zadostno razložili. V javnih kuhinjah pa se jedi s prenašanjem navadno še preveč ohladijo.

Marsikatera naša navada in predodek sta pač potrebna poštena razlage in korenitega pohajšanja.

VSE ZNA IN NIČESAR

Njega dni je spadalo k dobri vzgoji meščanskega dekleta, da se je izobrazila v vsem mogočem. Ko je dekleta prišla iz šole ali iz penzionata, je znala prav tako speči slabo pečenko kakor na klavirju odigrati Beethovno »Sonato«. Zнала je z nekaterimi bolj ali manj primitivnimi potezami s čopičem pričarati na platno domači vrt...

Takrat so bile ženske tako vzgojene, da so znale vsake reči nekaj, v resnici se pa ničesar niso temeljito naučile. In lahko si mislimo, koliko domišljije in osebne energije je bilo potrebnih, preden se je dekleta znašalo v zmešnjavi vseh teh »koristnih« reči. Ko so se dekleta poročila, so navadno pozabila na vse ostalo in so se posvetile samo svojemu možu in vzgoji otrok. In to je bilo še najpametnejše, kar so mogle storiti.

A takrat smo živeli v neskrbnih, premožnih Evropi. Kar se nam je zdelo pred leti pravilno in celo zaželeno, se nam zdi zdaj skoraj za sto let zastarelo. Dandanašnji ima vsaka ženska in vsak moški svoje določeno mesto v človeški družbi, mesto, polno tveganja, odgovornosti in samoodpovedi. Zato naj si danes mlada dekleta, ki končajo šolo, izberejo tisti poklic, ki jim najbolj ustreza, in napno vse sile, da bi ga opravljale tako vestno, kolikor je v njihovi moči.

Ta modrost ni tako nova, kakor se zdi na prvi pogled. Zakaj dokazuje imamo, da je spomin na slavne žene preteklih stoletij v najtesnejši zvezi z deli, ki so jim posvetile vse svoje življenje in ves svoj trud. Pri tem mislimo na žene, ki so temeljito in vestno opravljale svoje naloge kot vzorne matere, vladarice, pisateljice ali pesnice in učenjakinje in katerih dela so jih obvarovala pozabljanja. Spominimo se samo Madame Curiejeve, katere usoda je za večno zvezana z odkritjem predragocenega radija. In koliko drugih je doseglo svojo srečo in slavo samo zato, ker so svoje poklice opravljale vestno in jih popolnoma obvladale.

Se mnogo je nezorane ledine na vseh mogočih področjih, primernih za izobražene in neizobražene žene. Ne nazadnje je treba omeniti vlogo žene in gospodinje; teh je pač mnogo, boste rekli. Da, če bi vsaka izmed gospodinj in mater opravila svoje delo tako, da bi se delo njenih rok poznalo še na potomstvu, potlej je v edna, da pride v zgodovino našega malega naroda. Mnogo je pa še drugih poklicev. Zato si izberite takšen poklic, ki najbolj ustreza vašim sposobnostim in ambicijam, in delajte dan za dnem za to, da se še izpopolnite. In čeprav ne boste dosegli v svojem delu toliko, da bi to javnost opazila, boste imeli zadoščenje, da opravljate svoje delo dobro in vestno. In to je več, kakor večina ljudi misli.

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Kuhana solata z grahamom

Na pol kile solate vzemite četrt kile zelenega graha. Solato očistite. Liste dobro operite in kuhajte 5 do 10 minut v nesolani vodi. Potem odcedite in drobno sesekljajte. Med tem skuhajte grah do mehkega. Iz masčobe, malo drobno sesekljane čebule in stroka česna naredite prežganje, stresite vanj solato, grah in grahamko. Po okusu dajte še soli in popra. In pustite, da se še nekoliko pokuha. Deni s krompirjem v kosih na mizo.

O. B. Ljubljana

Riževi emoki

Stresite v ¼ litra vrele vode 40 dkg riža. Ko dobro prevre, ga pustite stati na štedilniku, da dobro naraste. V ponvi razblijte slanino ali kakšno drugo masčobo in prepražite na njej drobno sesekljane peteršili in zrezano čebulo. To pridene ohlajenemu rižu in dodajte še eno jajce, 3 žlice moke, malo soli in popra. Vse skupaj dobro premešajte in oblikujte v rokami v emoke. Iz te količine lahko napravite 16 velikih emokov. Kuhajte jih četrt ure v vreli vodi, pavaljajte jih po praženih drobtincah in jih servirajte s solato ali kislim zeljem.

A. B. Ljubljana

Borovničevi nadevančki

Napravi krompirjevo testo in ga prav na tanko razvaljaj. Potem ga razreži na približno 10 cm velike kvadrate, položi na vsak kvadrat testa peščico borovnic in prepogni kvadrat na polovico, tako da nastane trokotnik. Pri tem pazi, da bodo borovnice dobro zavite v testo. Nadevančke kuhajte v vreli vodi približno četrt ure v slani vodi, nato jih polagaj na krožnik in pazi, da se voda dobro odteče. Preden jih prinesete na mizo, jih posuši s čimolom in zabeli.

O. B. Ljubljana

Za vsak prispevek, objavljen v našem »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvignete takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo denar šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinski tednika«. Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 345.

Kako negujem trajno nakodrane lasje?

Trajno nakodrani lasje potrebujejo več nege kakor navadno nakodrani. Ali so vaši lasje po trajnem kodranju suhi in krhki? Potem jih negujte takole:

Prvi teden morate trajno nakodrane lasje vsak ali pa vsaj vsak drugi dan dobro namastiti z briljantino. Črne ali rjave lasje gladite vsak dan z lasno ščetko, ki ste jo prej namastile z briljantino. Z njo ščetkajte koder za kodrom, posebno pazljivo pa posvetite koncem las, ki največ trpe. Svetli las ne smete drgniti s takšno ščetko, ker bi sicer potemneli. Za nego trajno nakodranih svetlih las si pomagajte z razpršilec za briljantino. Z njim si naškropite vsak dan konce las ter vsak tretji dan vso glavo. Tako bodo lasje ostali svetli in se ne bodo lomili.

Ko si boste trajno nakodrane lasje prvič umili, se boste morda prestrašili, ker bodo kodri izginili. Nič hudega! Samo nekaj dni in spet boste imeli prejšnjo pričesko. Suhe lasje naškropite z briljantino in navijate konce las vsaj za pol ure na navijače. Ko jih boste spet odvili, bodo lasje spet dobili svojo prejšnjo obliko. Kodri bodo pa videti naravni — in to vendar želite!

Zakaj ne, če je moderno!

Barve poletne mode

Zdaj je vse v cvetju, poletje je tu... Zakaj se ne bi tudi vi okrasili z živimi barvami in razveselili vse, katerih pogled se bo ustavil na vaših dobro izbranih barvah. Nekaj namigov!

K rdečemu kostimu rumenozelenkasto vestjo čez belo bluzo ali bel pulover. Rjavi čevlji.

H gorčičnorumenemu krilu temnomoder sweater. Širok, češnjevored pas izpopolni to originalno kombinacijo.

Siv volnen kostim, gorčičnorumen telovnik in temnozelenka bluzna.

Kratko, zvončasto krilo iz temnega, toplega rožnatega blaga, zraven kratke bolero in rjav živetek. Širok, raznobarven pas.

Se nekatere ljubke novosti; z iznajdljivostjo je moči napraviti marsikakšne očarljive garniture in drobniarije, ki tako čudovito učinkujejo na primernih kombinacijah.

Iz raznobarvnih, zlatih, rdečih in belih svilnatih niti naredite vrvice, jih umetno prepletite, na koncu pa okrasite s prav takšnimi šopki. Takšen okras se poda na temnejšo enobarvno obleko in jo silno poživlja.

Iz ostankov raznobarvnih tkanin si sesijte dolg pas in si ga ovijte večkrat okrog pasu. To bo edini, a učinkovit okras za bele in druge svetle poletne oblečke.

Primerno pokrivalo za poletne dni: mrežica iz prav redkega čipkastega blaga, okrašena z dvema majcenima baršunastima pentljicama ali pa svežo cvetlico!

100 potegljajev s ščetko na dan

Nekaj navodil o dobri in pravilni nezi las

Kolikokrat smo vam že povedali, da je rezultat dobrega in pogostega ščetkanja las lepa pričeska in negovani lasje!

Vsak dan potrebuje lasje svojo nego prav tako kakor obraz, torej vsako jutro in vsak večer. Nikar ne mislite, da si ne smete poščetkati las, kadar pridete s svežo pričesko domov. Nikar tudi ne mislite, da so nepoštetkani lasi očesani kodri lepi in okusni. Če pričesko nekaikrat poščetkate, bo postala še lepša in naravnejša.

Lase ščetkajte z dobro ščetko. Najboljše so tiste, ki nimajo predolgih ščetin in so redke. Te imajo prednost pred gostimi zato, ker jih lahko sproti in hitro očistimo. Znamenite ščetke pa niso dobre, ker poškodujejo lasišče. Med ščetkanjem imajte zmerom pri roki čisto platnena krpo, s katero ščetko večkrat očistite.

Kako lase pravilno ščetkamo?

Najprej razdelimo lase na pramene in vsak pramen posebej poščetkamo. Ko poščetkamo vsa pramena, stresemo vse lase naprej na čelo in še vse skupaj nekajkrat potegnemo s ščetko. Zapomni si morate tudi to, da moramo potegniti preko vseh las, najmanj stokrat! Če vam sije sonce v obo, se postavite tako da vam bodo sončni žarki padali na glavo. Ko potegnete stokrat po laseh, je ščetkanje gotovo. Potesite lase lepo v pričesko in zapazili boste, da se vam lasje svetijo kakor še nikoli.

Trikrat do štirikrat na teden bi morali uvesti ščetkanje v večji meri in ne samo vsakdanjih 100 potegljajev. Tudi to ščetkanje vas ne bo zamudilo več kot 5 do 10 minut. Ščetkanje las je prav tako potrebno kakor čiščenje zob in umivanje rok.

Če vam lasje izpadajo in se bojite pleše, vam svetujemo nekaj, kar bo zelo dobro tudi za vašega moža. Nikar ne uporabljajte vseh mogočih in nemogočih sredstev proti pleši. Poskusite najprej z masažo lasišča in kože. Če že pregovorite moža, da se vda v masažo, potem se je tudi sami lotite. Položite na glavo vseh 10 prstov. Palca pustite pri miru, z ostalimi prsti pa močno masirajte kožo na glavi in jo gubajte na vse strani. Kmalu po tej masaži bodo lasje prenehali izpadati in nevarnost pleše bo minila.

(Ti trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

Prva obleka na naši sliki je iz pikčastega pralnega blaga. K njej lahko nosimo bluzo ali pa samo vložek. Pas je iz istega blaga kakor vložek ali bluzna. Drugi model nam kaže preprosto obleko iz črtastega belo-oranžnega blaga. Obleko poživljajo svetlomoderi našivi okrog vratu, rokavov in spodnjega dela krila ter svetlomoder pas. Tretji model naše slike pa kaže obleko iz belega domačega platna. Pas je širok, krilo pa spredaj nagubano.

SONCE, VODA, ZRAK...

Varujmo se sončnih peg!

Tudi pretirano sončenje more škodovati

Rdečelaska in tista, ki je nagnjena k sončnim pegam, ne sme nikakor nezavarovana na sonce. Kadar je vaš obraz zelo izpostavljen soncu, najbolj tripijo nos, lica, čelo in pred vsem ustnice. Te predele morate najbolj obvarovati pred močnimi sončnimi žarki. Če mislite, da morate imeti tudi na soncu nardecene ustnice, tedaj izberite rumeno rdečilo za ustnice in nikar ne varčujte z njim. Ustnice si debelo namažite, kar jih bo varovalo. Varujte se pa močnih rdečih barv, ker utegnete povzročiti neljube izpušaje in ekceme na ustnicah.

Dobro je tudi, če se pri sončenju ravnate po naravnem čutu smučarjev, ki si mažejo kožo z rastlinskimi ali živalskimi mastmi in se ogibajo umetne anorganske masčobe, katerih oče je potrolec.

Masti, kakršna koli je že, pa nikar ne natrijte na suho kožo, temveč na vlažno, ki z vlago vred vsrka tudi masčobo, da pride v prav ves luknjic in v kotičke. Med sončenjem je dobro, da se večkrat ohladite z vodo. Pri nas se bomo pač zadovoljili s prho, pa tudi škap poln mrzle vode, s katero se bomo polivali kje v skritem kotičku našega vrta, nam bo zelo dobro došel.

Pozabiti ne smete na glavo. Če dolgo časa ležite z nepokrito in nezavarovano glavo na soncu, vas bo kmalu pričela boleti. Še več: od predolgega sončenja nezavarovane glave utegnute dobiti plešo. Kar pogledite naše mlade športnike, ki so krepki, polni zdravja, a na glavi se jim prav na tistem že kaže pleša. Zakaj? Zato, ker so glavo in lase premalo zavarovali pred močnimi sončnimi žarki, ki dražijo kožo in lasišče.

Sonce greje in zdravi, lepo nam pa daje samo takrat, kadar sprejmemo od njegove neskončne in čudovite moči le tisto, kar je za nas odmerjeno in kar našemu telesu koristi in ne škoduje.

Pikčasta poletna obleka za oblačne dni. K njej nosimo ozek usnjen pas in slaminik. Obleko poživljajo majhni gumbi in dvojen ovratnik.

Ali imate udoben balkon?

Predvsem moram povedati, da nimam prav nobene lastnosti dobrega vrtnarja. Neskončno rada sicer gledam pestro cvetoče vrtove in vonjam opojno duhte cvetlice in razumem celo meščana, ki ob pogledu na sočno zeleno polje detelje vzhicheno vzkligne: »Hotel bi biti kravač! Vendar kakor že rečeno nimam sreče s cvetlicami.

Ko sem lani posadila v lončke geranije, mi jih je uničil mrzli dih svete Zofije. Grašica, ki bi se morala oviati železne ograje mojega balkona, je bila pa videti kakor divje razraščeni slak, ki ni našel za rast ugodnih tal.

Odločila sem se torej, da bom svoj balkon drugače uredila in samo zdelo opazovala z rožami okrašene balkone mojih sosedov, ki imajo bolj razviti vrtnarski čut. Ker je balkon brez dvoma najvažnejši poletni stanovanjski prostor za vse tiste, ki nimajo vrta, ga bom uredila tako, da bom v njem imela delovno sobo, prostor, kjer se lahko odpočijem in celo preživim svoje počitnice.

Najbolj me moti železna ograja, skozi katero se vidi prav vse, kar na balkonu delam. Zato sem se odločila, da bom to ograjo zagnjala z vzorčastim blagom. Kupila sem več precej dolgih okroglih palic in nanje nabrala vzorčasto blago. Potem sem palice pritrdila na zgornjem in spodnjem delu ograje. Zdal je torej moj balkon zaprt, nihče ne vidi, kaj delam na njem, jaz pa vseeno lahko opazujem vso mojo okolico. Na sredo balkona sem postavila majhno mizico s stoli in jo pregrnila s platnom. V desni kot sem postavila ležalniki, ki sem ga prej prenovila tako, da sem namesto starega že nekoliko raztrganega blaga napela novo blago. V levi kot sem pa postavila stoličalo z visečim nagliem, edini ki mi uspeva.

Moj balkon je danes tako rekoč moj življenjski prostor. Na njem delam, berem, počivam, sprejemam obiske in jem. Zjutraj pri zajtrku na njem uživam prvo jutranjo sonce; zvečer pa večerni hlad, ki si ga sicer ne bi mogla privoščiti. Na njem bom preživela tudi počitnice.

Porabni nasveti

Bel slaminik najboljše očistite, če ga najprej previdno ovlažite z mešanico iz polovice vode in polovice limonovega soka. Potem ga narahlo potresite z žveplenim prahom in pustite, da se posuši; preden ga spravite, ga pa dobro očistite.

Kadar vam roke neprijetno dišijo po čebuli, jih umijte v mlačni salmijakovi vodi in dobro splaknite v mlačni vodi.

Dobro sredstvo proti mravljam je močna raztopina galuna. Z njo dobro umijemo okvirje oken in plošče na omarah. Potem pa naložimo pod papir nekaj žveplenih listov. Mravlje ne bodo prišle več blizu, ker ne prenesejo duha po žveplu.

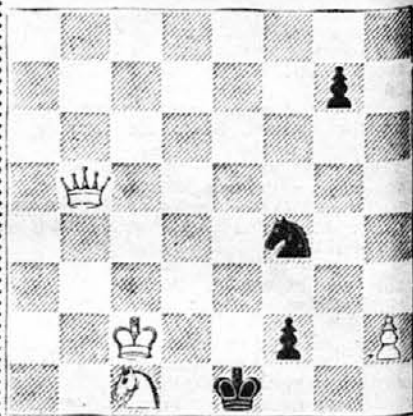
Vaš najlepši porcelanski krožnik se vam je po nesreči razbil. Brž zložite vse kosčke skupaj in jih trdno zvežite z močno vrvco ali nitjo. Nato kuhajte krožnik nekaj minut v svežem mleku in šele čez nekaj časa ga odvežite. Videli boste, kako čudovito cel bo postal.

ŠAH

Urejuje A. Preinfalk

Problem št. 179.

Sestavil G. Heatheote (Prager Press, 1930.)

Mat v 3 potezih

Lepo brez nasilja!

Kako je Aljehin izgubil z Jungejem

Upamo, da bomo lahko v kratkem postregli z marsikakšno partijo s solnograškega turnirja. Do tedaj pa naj za silo zadovolji pozicija, v kateri se je dr. Aljehin znašel po 25. potezi proti Jungeju:

Dr. Aljehin kot beli je mel takole završčeno vojsko: Kg1, Db3, Ta1 in d1; Le2 in e3; Sa4 in g3; kmetje b4, b5, f3, g2, h2.

Junge (črni) pa je imel: Kg8, Dc7; Ta8 in f8; Ld5 in f6; Sd7 in e5 ter kmete e6, f7, g7, h7.

Ta pozicija se je razvila iz neke ne-navadne variante damskega gambita. Aljehin ima kmeta več, toda položaj njegove dame, konja a4 in Ta1 ni pravi. Črni je to jadrno izkoristil in ravnokar napadel z lovcom d4. Po daljšem premišljevanju se je svetovni prvak odločil žrtvovati kvaliteto, s tem da je s trdnjavo vzle neprijetnega lovca na d5. Toda črni je tudi vse nadaljnje nevarnosti srečno prebrodil in kvaliteto končno uveljavil do zmage. V gornji poziciji je Aljehin spoznal, da je še slabše umakniti damo na b1 ali a3. — I. 26. Db1, Sx3+! 27. Lx3, Lx4, 28. Lx5 (Dx4, Dc2) ed5. 29. Dx4, Dc2 in nesrečni skakač a4 je izgubljen. — II. 26. Dg3, Sc4! 27. Tac1 (Lx4, Dx4, 28. Tac1, Dx5 dobi), Sde5! 28. f4! Sx4, 29. Txc7, Sec4, 30. Le5, Txc4, 31. Lx3, Kxf8 in velika kvaliteta lahko odloči. To so samo na kratko označene glavne variante tega sila zapletenega položaja.

Španska igra

Dr. Aljehin — P. Keres

Solnograd, 12. VI. 1942.

1. e4, e5. 2. Sf3, Sc6. 3. Lb5, a6. 4. La4, Sf6. 5. 0-0, Le7. 6. De2, b5. 7. Lb3, d6. 8. c3, 0-0. 9. Td1, Sa5 [Keres raji zavija v Cigorinov sestav, čeprav je Lg4 bolj »moderno«]. 10. Le2, c5. 11. d4, De7. 12. Lg5, Ld4. 13. de3 [Včasih so radi zapirali z d5, Aljehin pa vedno odpira hlinje]. 14. Sbd2, Tf4. 15. Sf1, Sh5 [Tu je bil črni v krizi, saj se je moral dokončno odločiti za nadaljnji naer; predvsem si je moral še biti na jasnem, kaj bo ukrenil proti Sc3—d5—f5. Vse pa kaže, da je bilo primerneje prej potipati s h8 in šele na 16. Lh4, Sh5, na 16. Le3 pa Sc4! 16. h3, Le6. 17. Se3, f6. 18. Sh3 [Beli je preprečil, da bi se črni skakač vsidral na f4]. 19. Lh6, Lf8. 20. Lx3, Kxf8. 21. g3! Txd1+ [Kmet h3 je nedotakljiv: Lxh3? 22. Sd5 z 23. g4 in Df3 zajame požrešnega lovca]. 22. Lxd1 [Drugi stolp misli beli uporabiti na liniji a, ne pa menjati]. 23. a4, Sc4. 24. ab5, ab5. 25. Sd5! Db7.

Kmeta vzeti bi bilo nevarno: Lxd5. 26. ed5, Txd5. 27. Lb3! — 27. De4, Td8. 27. b3, Sd6 — 27. Td2, Ta8+! 28. Td3. 29. Txd3+, Dxd3. 30. Lx4, bc4. 31. Dxc4 in bela premoč na damskem krilu je lahko hitro pogubna; ali pa 28...Kg7. 29. Df1! Dd6 (edino se Td8 ne pa Txb2. 30. Da1!) 30. Lxc4! Kd4 (Td1, 31. Tg8+, Kh6. 32. Sg4+, Kg5. 33. h4+ in dobi se Le2+ oziroma Se3+ trdnjavo). 31. Ta7+! Kh8. 32. Dxc4, Td1+. 33. Sf1 in črni kralj spet slabo stoji.

26. b3, Sd6. 27. c4, bc4. 28. bc4, Lxd5 (skakač je premočen). 29. ed5, Sg7. 30. Sg4, De7. 31. Le2, Se8. 32. h4, e4 [Črni se je kar dobro zavaroval, toda paziti mora še na marsikaj]. 33. Se3, De5? [Črni bi nikoli ne smel prepuščati nasprotniku sedme vrste, marveč naj bi raje igral Sg7, Td7 in event. Kf7, De5, da bi mu ne bilo priti lahko do živega]. 34. Ta7, Kg8? [Velja kmeta, kar bi Sg7 se preprečilo]. 35. Sg4, Dd4. 36. Lxe4! f3 [Bela figura je nedotakljiva, kar grozi beli skakač Sh6—f7+].

37. Sh6+, Kh8. 38. Le2, Df6 [Beli je hotel vdreti z damo na e7; končnica pa je za črna tudi izgubljena]. 39. De6, Dxc6. 40. de6, Te8. 41. Sf7+, Sx7f4. 42. e7f, Sd6. 43. Ld3, Kg7. [Beli je grozil Td7]. 44. f8d+! Kxf8. 45. Txf7, Kg8. 46. Td7, Se8. 47. h5, gh5. 48. Lxf5, Ta8. 49. Le6+, Kh8. 50. Td5, Sf6. 51. Txc5. [Dva kmeta sta več kot dovolj]. Kg7. 52. Kg2. 53. Lf5, Ta3. 54. Te7+, Kh6. 55. Tf7, Ta6. 56. f4, h4. 57 g4 in črni se je vdal. S to zmago se je svetovni prvak povzpeli na vodstvo do končne zmage.